

ZORG & ZEGGENSCHAP

Nr. 77 | herfst 2026
Een uitgave van

loc

Altijd als mens

LOC Altijd als mens

**“We moeten de zorg
terugbrengen naar de
samenleving”**

LOC luidt noodklok uitholling ouderenzorg

“Nieuwe tarieven zorgkantoren leiden tot minder geld en meer onzekerheid”

5 t/m 9 oktober Week van de Medezeggenschap

Thema: ‘Land van Omzien = meedoen en meebeslissen’

Waardevolle zorg ook online!

Het LOC-kenniscentrum,
-nieuws & -netwerk:

op www.loc.nl

**De toekomst van de
gezondheidszorg
is Waardevolle zorg**

loc

Altijd als mens

In dit nummer

18

LOC breidt belangenbehartiging van mensen die zorg nodig hebben verder uit:

“Steeds bewaken we de gevolgen van de maatregelen voor mensen en hun naasten”

34

Tijdens een meet-up bij Zorgvrijstaat Rotterdam lag de prangende vraag op tafel:

“Hoe geef je zorgzame gemeenschappen stevige positie én financiering?”

38

Spreker Niek van den Adel vond na ongeluk veerkracht en betekenis in zijn leven:

“Een dwarslaesie doet er niet toe als je een missie hebt”

En verder

- 05 Nieuws
- 08 Vernieuwing LOC
- 11 Wist je dat...
- 12 Struinsessies
- 14 Vernieuwers in de zorg
- 16 Week van de Medezeggenschap
- 21 Evaluatie Wmcz
- 22 Kort geding zorgkantoren
- 25 Monument jeugd
- 26 In beeld
- 28 Nieuwe bewaarkaarten
- 30 Crisis in de ggz
- 37 Nieuwe LOC-adviseurs
- 41 Vrijwilligers LOC
- 42 Training management
- 44 Functionaris MZ Ingrid Faber
- 46 Cliënt & raad
- 48 Vraagbaak
- 51 Colofon
- 52 Agenda

Artikelen luisteren?
www.loc.nl/luisteren

Altijd als mens

**SAMEN
BOUWEN
AAN HET
LAND VAN
OMZIEN**

Tekst: **Marthijn Laterveer**

LOC *Altijd als mens*

Twee jaar geleden hebben we laten onderzoeken hoe cliëntenraden, beleidsmakers en anderen naar LOC kijken. Gelukkig hadden de meeste mensen een positief beeld. Vraagbaak, tijdschrift, dienstverlening op maat en de informatievoorziening scoorden hoog. Maar er waren ook verbeterpunten. Zo zagen met name bestuurders ons nogal eens als de uitvoerder van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018). En minder als een organisatie die helpt om zeggenschap van mensen te vergroten. Ook was niet voor iedereen duidelijk hoe ondersteuning van cliëntenraden, vernieuwingsbewegingen en belangenbehartiging zich tot elkaar verhouden.

“LOC stelt altijd mensen en hun waarde(n) voorop”

Daarom heeft LOC met hulp van TheGood gezocht naar de juiste woorden om duidelijk te maken wie we willen zijn en waar we voor staan. Uit de reacties van alle geraadpleegden kwam een rode draad naar voren. Namelijk dat LOC altijd mensen en hun waarde(n) voorop stelt. Dat we steeds ondersteuning bieden om mensen tot hun recht te laten komen. En ook in de belangenbehartiging consequent aandacht vragen voor wat beleid in het leven van mensen betekent. Anders gezegd: wetten, protocollen en meetsystemen moeten mensen helpen en niet omgekeerd.

Om zichtbaar te maken dat we altijd vanuit mensen denken en werken hebben we onze naam veranderd in ‘LOC Altijd als mens’. Vanaf nu zullen we in al onze communicatie ‘LOC Altijd als mens’ gebruiken. Daarom is ook de vormgeving van Zorg & Zeggenschap aangepast. Brochures die verschenen zijn vóór deze naamsverandering blijven we gewoon gebruiken. Maar zodra deze geactualiseerd worden of een herdruk nodig is, komt de nieuwe naam er op.

In dit herfstnummer van Zorg & Zeggenschap geven we uitgebreide informatie over de naamsverandering en de redenen daarachter. Ook presenteren we een aantal nieuwe producten die de nieuwe naam dragen. En ondertussen werken we achter de schermen aan nieuwe diensten. Want LOC Altijd als mens wil continu inspelen op nieuwe ontwikkelingen en veranderingen in de samenleving. Zodat we stap voor stap bijdragen aan een samenleving waar mensen ertoe doen. Waar mensen zich gehoord en gezien voelen. Ook als zij door leeftijd, beperking of gezinssituatie niet vanzelfsprekend in beeld zijn. Wij doen ons werk Altijd als mens en werken aan het Land van Omzien. Dat kunnen we niet alleen. We nodigen iedereen van harte uit om mee te bouwen. Want hoe meer mensen meedoen, hoe eerder we tot een menselijkere samenleving kunnen komen.

Marthijn Laterveer

Bestuurder LOC Altijd als mens

Reactie LOC wetsvoorstel 'Reikwijdte Jeugdwet'

"Het wetsvoorstel moet zich niet alleen richten op jeugdhulp beperken tot wat echt nodig is, maar moet expliciet inzetten op voorkomen van problemen door het versterken van de veerkracht en zelfregie van jongeren en gezinnen. Eerst binnen het sociale domein."

Hele reactie: www.loc.nl/reikwijdte

LOC-aanbod ondersteuners cliëntenraden 2027

We hebben een speciaal aanbod voor ondersteuners van cliëntenraden: van lunchwebinar tot leergang. We hebben een netwerk waar je elkaar kunt ontmoeten (digitaal en fysiek) en we bieden intervisie aan: dé manier om te reflecteren met collega's uit den lande! Kijk voor meer op: www.loc.nl/ondersteuners27

Ministerie stond 'opsluiting' verpleeghuisbewoners onterecht toe

NOS bericht dat VWS in het begin van de coronacrisis meewerkte aan een instructie waardoor verpleeghuisbewoners niet meer naar buiten mochten voor een wandeling of winkelbezoek, wat andere Nederlanders wél mochten. Ambtenaren signaleerden dat een sluitende juridische basis hiervoor ontbrak. Toch bleef de instructie ruim twee maanden bestaan. Dat blijkt uit interne overheidsmails die Nieuwsuur analyseerde. LOC-bestuurder Marthijn Laterveer in de uitzending: "Heel veel mensen zijn onnodig opgesloten, wat niet had gemogen." Hij wil dat de kwestie wordt onderzocht. LOC trok hier al veel eerder over aan de bel. Hoogleraar staatsrecht Wim Voermans zegt dat via een "schaduwbeleidslijntje" bewoners "de facto gedetineerd werden". Voor zo'n maatregel was volgens hem een "stevige wettelijke grondslag" nodig. "Die was er hier niet."

www.loc.nl/opsluiting

"Je kunt overal veranderen en de mens zien"

"Bij alle acht verdiepingen bij Woon- en zorgcentrum De Merwelanden zaten de deuren dicht. Zat iedereen op zijn eigen afdeling. Werden er weinig tot geen activiteiten gedaan omdat we ervan uit gingen dat mensen niet te activeren waren en dat iedereen graag in zijn stoel bleef zitten." Vertelt voormalig manager Leny Hamoen in een video. Maar nu zien ze "de agressie afnemen, bewoners zitten lekkerder in hun vel, hebben minder medicatie nodig, blijven langer actief."

LinkedIn-video: www.loc.nl/overal-mens

Wetswijziging Wlz na lobby LOC

LOC riep, samen met andere partijen, vaker het ministerie van VWS op om deze wet te wijzigen. Zodat familieleden en naasten een Wlz-aanvraag kunnen doen voor een cliënt die daar zelf niet toe in staat is, omdat diegene de gevolgen ervan niet kan overzien. www.loc.nl/wlz-wijziging

Nieuwe leden LOC

Samen met onze leden werken we aan meer (mede) zeggenschap voor mensen die zorg en hulp nodig hebben. Dankzij onze leden kunnen we ook landelijk de belangen van onze achterban behartigen. Daarom zetten we nieuwe leden graag in het zonnetje. We verwelkomen graag: Futura Zorg (Rotterdam), Hof van Kerstanje (Rijswijk) en ZuidZorg (Eindhoven). Wist je dat LOC-leden veel voordelen genieten? Zoals bijvoorbeeld deelname aan cursussen en bijeenkomsten, toegang tot publicaties zoals handreikingen en bewaarkaarten plus het tijdschrift Zorg & Zeggenschap. Wil je meer weten over de belangenbehartiging van LOC? Meld je dan aan voor de Openingswebinar van de Week van de Medezeggenschap op maandag 5 oktober. Een week die ook al jaren een succes is dankzij onze leden. Bekijk voor meer informatie over de lidmaatschappen www.loc.nl/word-lid

WaardeCast misstanden jeugdzorg

De Commissie-De Winter concludeerde in 2019 dat kinderen in de jeugdzorg tussen 1945 en 2019 stelselmatig onvoldoende werden beschermd tegen kindermishandeling en geweld. De overheid nam onvoldoende verantwoordelijkheid, met langdurige gevolgen voor betrokkenen. Tot op de dag van vandaag blijven signalen van onveiligheid in de jeugdzorg bestaan. Ondanks rapporten, waarschuwingen en verbeterplannen blijken misstanden en machtsongelijkheid hardnekkig. De centrale vraag is daarom: wat hebben we geleerd, wat is er werkelijk veranderd en waarom lukt het nog steeds niet om kinderen daadwerkelijk te beschermen? In de podcast (verschijnt eind oktober) gaat Mieke Hollander in gesprek met Daisy Petrona en Marleen van Steensel. www.loc.nl/waardecast45

Brief: gemeenten moeten mensen zelf betrekken

Duurzame zorg gaat uit van wat ertoe doet voor mensen, ook als zij zorg nodig hebben. Daarvoor is het cruciaal dat de mensen om wie het gaat zelf zeggenschap hebben. Bij gemeentelijke plannen en activiteiten zien we dat nog te weinig. Daarom pleiten we er ook met onze partners via deze brief aan de Tweede Kamer voor, dat gemeenten de mensen zelf betrekken. Dus dat zij onder meer bewoners (initiatieven), ervaringsdeskundigen en ouderenorganisaties echt zeggenschap geven, zodat het extra geld dat gemeenten krijgen goed besteed wordt. www.loc.nl/brief-gemeenten

Groothandel draagt bij aan Land van Omzien

Medewerkers, klanten en leveranciers van DSG (groothandel in bouwmaterialen) knappen via 'Herstelwerk' ieder jaar samen maatschappelijke locaties op. Toen ze aan de slag gingen bij maatschappelijke boerderij de Goffert in Nijmegen, werd LOC'er Annemarie van de Wal ingeschakeld om een presentatie te geven over het Land van Omzien. Hele verhaal:

www.loc.nl/stiho

LOC neemt afstand van CR-motie Coenradie

In de motie van JA'21 wordt LOC genoemd als partij om te onderzoeken of informele medezeggenschapsvormen kunnen worden ingezet in de eerstelijnszorg. Onze naam is zonder dat we het wisten genoemd. We distantiëren ons van deze motie en betreuren de gang van zaken. www.loc.nl/afstand-motie

LOC-lidmaatschap 2027

Clëntenraden kunnen met hun lidmaatschap bij LOC zónder bijbetaling gebruikmaken van een breed pakket aan dienstverlening. Zoals landelijke/regionale cursussen, brochures en het LOC-tijdschrift Zorg & Zeggenschap. Via het lidmaatschap investeren zij ook in krachtige landelijke belangenbehartiging voor versterking van (mede)zeggenschap maar ook voor de rechten van cliënten, Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen, vrijheid en veiligheid, Kwaliteitskompas en zorgvernieuwing. Samen staan cliëntenraden sterker. Een lidmaatschap is daarom belangrijker dan ooit. Voor 2027 zijn de tarieven € 1.185,00 (pakket 1) en € 1.685,00 (pakket 2). Extra dienstverlening kost € 135,00 per uur voor leden en € 158,00 voor niet-leden. Een (extra) abonnement op Zorg & Zeggenschap kost € 63,00. Meer informatie over het lidmaatschap en alle voordelen:

www.loc.nl/word-lid

Reageren op Zorg & Zeggenschap

Wil je reageren op een artikel in Zorg & Zeggenschap, een gesprek starten of zelf een blog schrijven? Dat kan. Ga naar www.loc.nl/praatmee voor meer informatie.

LOC nieuwsbrieven

Via onze nieuwsbrieven blijf je op de hoogte van LOC-activiteiten en belangrijke ontwikkelingen in zorg, wonen en welzijn. Schrijf je in op www.loc.nl/nieuwsbrief

Bestuurders Mieke Hollander en Marthijn Laterveer over vernieuwing LOC:

“We moeten de zorg terugbrengen naar de samenleving”

Tekst: **Pien Heuts**

Bij LOC Altijd als mens staan mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben altijd voorop. Omdat de samenleving steeds killer wordt en systemen en regels domineren, wil LOC extra benadrukken dat de menselijke maat centraal moet staan. Bestuurders Mieke Hollander en Marthijn Laterveer lichten toe hoe Altijd als mens en LOC onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Mieke Hollander: “Hoe zorgen we dat het over mensen blijft gaan, want dat is de kern van zorg en welzijn.”

Marthijn Laterveer: “Mensen hebben het gevoel dat ze instanties moeten dienen, terwijl die er zijn om mensen te ondersteunen.”

Wat was de aanleiding om ook qua naam scherper aan de wind te gaan zeilen?

Mieke: “De enige constante in de wereld is dat alles verandert. Wat gisteren nog paste, kan vandaag weer anders zijn. Als LOC houden we onszelf voortdurend een spiegel voor. En staan we stil bij hoe we als beweging en netwerk de dingen doen, hoe we optimaal inspelen op ontwikkelingen in de samenleving. De rode draad is dat we *altijd* mensen centraal stellen. Vandaar de nieuwe naam: LOC Altijd als mens.”

Maar bij LOC Waardevolle zorg draaide het toch ook altijd om mensen?

Marthijn: “Waardevolle zorg is en blijft de visie en het perspectief van waaruit we ons werk doen. Maar die visie zegt niet zozeer iets over de manier waarop we in de wereld staan. Hoe we mensen centraal stellen en altijd kijken wat beleid, wetten en protocollen betekenen voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. LOC Altijd als mens definieert die drijfveer beter. We bouwen voort op het fundament dat we hadden en kijken steeds wat de samenleving van ons vraagt. Die is voortdurend in beweging, wij dus ook.”

Mieke: “Vanuit deze systemische wereld willen we bouwen aan een samenleving waar we weer naar elkaar omkijken; die dóór en dóór sociaal is. Die drijfveer zit in het DNA van LOC.”

Verandert er iets in de ondersteuning en belangenbehartiging?

Marthijn: “We hebben ons aanbod aan dienstverlening flink uitgebreid en de

belangenbehartiging verder geïntensiveerd. Verder blijven we doen wat we doen en spelen we in op actuele ontwikkelingen. Samen met cliëntenraden versterken we de (mede)zeggenschap. Daarnaast richten we ons ook op zeggenschap in buurten en dorpen, zodat mensen invloed hebben op wat daar gebeurt. Zorg is geworden tot een product dat organisaties leveren, terwijl mensen al sinds het ontstaan van de mensheid voor elkaar zorgen. We moeten zorg terugbrengen naar de samenleving.”

Mieke: “In alle voorstellen die we doen en belangen die we behartigen, kijken we altijd wat het voor mensen betekent. En hoe we kunnen zorgen dat mensen weer meer tot hun recht komen en naar elkaar omzien. Altijd als mens roept bij mij ook wederkerigheid op. Het nodigt uit tot interactie.”

Wat betekent de herpositionering voor de (mede)zeggenschap?

Marthijn: “We stáán voor de zeggenschap van mensen. Een samenlevingsperspectief waarbij mensen zeggenschap over hun eigen leven hebben, maar ook collectieve zeggenschap hebben over zaken die nu vaak op afstand voor je worden geregeld. Waarbij je het gevoel hebt dat je instanties moet dienen, terwijl die er zijn om mensen te ondersteunen. We willen naar een warme samenleving, waar mensen werkelijke invloed

“We willen een warme samenleving waarin mensen werkelijk invloed hebben op hun leefomgeving”

hebben op hoe hun leefomgeving eruit ziet en zorg georganiseerd is. Daarom werken we binnen de Participatiecoalitie ook aan het Land van Omzien. We ondersteunen cliëntenraden, individuele mensen, zorg- en welzijnsorganisaties en allerlei initiatieven in buurt of dorp om bij te dragen aan het Land van Omzien

Leg eens uit.

Mieke: “Vanuit het perspectief Altijd als mens dragen we stap voor stap bij aan het Land van Omzien - dé stip op de horizon. Daar werken we aan met cliëntenraden, maar we merken dat ook steeds meer medewerkers uit de zorg en anderen geïnteresseerd zijn. In de Struinsessies, die we organiseren om kennis te maken

met het Land van Omzien, zien we brede interesse vanuit verschillende hoeken; ook vanuit gemeenten en landelijke beleidsmakers. Het gaat erom dat mensen maximale zeggenschap kunnen ervaren over zorg, ondersteuning en hun leefomgeving. En dat zorgorganisaties in het leven van mensen komen in plaats van andersom. Hoe zorgen we dat het over mensen blijft gaan, want dat is de kern van zorg en welzijn.”

Biedt LOC Altijd als mens meer nieuwe diensten aan?

Marthijn: “Jazeker. We hebben ons aanbod verrijkt met onder andere een training Lokale zeggenschap, bewaarkaarten Zorgzame buurten, de training Leefplezier, maar ook bijeenkomsten

zoals de Onderzoekende dialoog en Kampvuorgesprekken. Daarin kijken cliëntenraden, familieleden, naasten en personeel wat nodig is rondom een bepaald thema of onderwerp. Hoe doen we het met elkaar en wat willen we eigenlijk?”

Mieke: “En we hebben natuurlijk een trekkersrol bij het Generiek kompas ‘Samen werken aan kwaliteit van bestaan’ en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg. We hebben diverse webinars, pilots en publicaties ontwikkeld om cliëntenraden wegwijs te maken in de betekenis daarvan. We kijken welke akkoorden van bovenaf over Nederland worden uitgestort en hoe we daar het perspectief van Altijd als mens in kunnen brengen. De vraag is altijd: wat betekent dit voor het individu? Dat is echt de essentie van de belangenbehartiging.”

Heeft LOC Altijd als mens dé manier om tot die warme samenleving te komen?

Mieke: “We zeggen niet hoe het moet en pretenderen niet die wijsheid te hebben. Maar we kijken wel wat de ideeën van mensen in de samenleving zijn en hoe we ze daarbij optimaal kunnen ondersteunen. Onze grondhouding Altijd als mens is daarbij enorm helpend.”

Meer informatie: www.loc.nl en www.loc.nl/land-van-omzien

“Waardevolle zorg is en blijft de visie en het perspectief van waaruit we ons werk doen”

Zie ook pagina 18 over uitbreiding van de belangenbehartiging, pagina 12 over Struinsessies in het Land van Omzien en pagina 34 over lokale zeggenschap.

Voordeel pakket 2 LOC-lidmaatschap

Ondersteuning op maat

In deze rubriek getiteld 'Wist je dat', vind je handige weetjes: over de voordelen van LOC-dienstverlening en het LOC-lidmaatschap. Want nog niet iedereen heeft ontdekt wat je daar aan kunt hebben.

Als je als cliëntenraad bent aangesloten bij LOC Altijd als mens en voor het zogeheten 'pakket 2' hebt gekozen, heb je onder meer het voordeel van vier uur kosteloze ondersteuning op maat. Wist je dat? Die specifieke ondersteuning kan over allerlei onderwerpen gaan, weet LOC-adviseur Tiske Boonstra. "Zo heb ik een maatwerktraject opgezet voor een raad die worstelde met het in contact komen met de achterban en zijn naasten. Daartoe hebben we eerst onderzocht wat contact inhoudt, hoe je je verplaatst in cliënten en hoe de zorgorganisatie kan faciliteren."

"Specifieke ondersteuning kan over allerlei onderwerpen gaan"

Andere onderwerpen waar cliëntenraden ondersteuning op maat voor vragen, zijn bijvoorbeeld rechten en plichten, informele zorg, open deurenbeleid, Generiek kompas, teambuilding, samenwerking met de centrale cliëntenraad of de ondernemingsraad. Tiske: "Door in te zoomen op specifieke vragen, maatwerk te leveren, kom je heel snel verder."

www.loc.nl/word-lid

 Tekst: Pien Heuts

Struinen tijdens nieuwe kennismakingssessies

“Zo waardevol als deze eilanden verbonden worden tot één groot Land van Omzien”

Tekst: **Douwe Dronkert**

Kennismaken met Vernieuwing in de zorg, in het Land van Omzien. In mei en juni organiseerden we drie eerste kennismakingsmiddagen: ‘Struinsessies’ in het Land van Omzien. In november zijn de volgende gepland. Hoe kunnen we nu samen (verder) bouwen aan zorg, hulp en een samenleving die draait om mensen en wat er voor hen toe doet?

Allerlei mensen, organisaties en initiatieven gaan tijdens onze Struinsessies op ontdekkingstocht in het Land van Omzien. “Stappen blijven zetten in steeds meer bijdragen aan gewoon leven voor iedereen”, vertelt een van de deelnemers over haar reis. Andere deelnemers: “Ik denk dat ik ga pleiten voor experimenteren. Experimenteer maar gewoon op kleine schaal.” “Daar hoeven we geen systeem voor op te tuigen, of organisaties.”

Het is er al

Naast dat LOC Altijd als mens met zorgorganisaties werkt aan Vernieuwing in de zorg en Radicale vernieuwing jeugdzorg, doen we dat ook steeds meer met burgerinitiatieven en individuen. Mirjam Karsten is als projectleider bij LSA bewoners (vereniging van bewonersinitiatieven) betrokken bij de Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp waarin ook LOC partner is. “Ik kom regelmatig in contact met initiatieven van bewoners die vergaande afspraken

hebben met elkaar en (wijk)organisaties”, aldus Mirjam. “Ik voelde me thuis bij de Struinsessie, want ook bij mij in de straat gebeurt het en kijken we naar elkaar om.” Mirjam vervolgt: “Het Land van Omzien is er al, de condities om echt op die manier te groeien en te ontwikkelen (duurzame passende samenwerkingsafspraken, structurele financiering) zijn nog niet altijd even goed. Maar daar werken we met elkaar aan.” Ook mensen van het zorgkantoor, Zorginstituut Nederland, gemeenten en cliëntenraadsleden waren bij de Struinsessies.

“Ik ben zomaar inwoner geworden van een nieuw land”

Karin Idema: "Tijdens de Struinsessie kreeg ik mijn paspoort voor dit nieuwe Land van Omzien. Een land dat ik zeker wil ontdekken."

Ontdekkingstocht

Allerlei mensen, organisaties en initiatieven starten of vervolgen tijdens de Struinsessies hun ontdekkingstocht naar het Land van Omzien. Er worden inzichten opgedaan of verdiept, contacten gelegd, collega's uitgenodigd en vervolgafspraken gemaakt.

Annelies van Staveren: "Het land van Omzien. Ik ben voor mijn gevoel net binnen in dit nieuwe land, dat we met zijn allen vormgeven. Er zijn al veel mensen die dit al uitdragen én gewoon doen. De buurvrouw die soep brengt bij een oude buurman. Of die een briefje met telefoonnummer in de bus doet bij de burens die ze al lang niet gezien heeft. Of de wijkvereniging die van alles organiseert voor de eigen wijk. De sportvereniging die verder kijkt dan de leden. De zorginstelling die wijkbewoners uitnodigt op de

Het Land van Omzien is geen plek op de kaart. Het is een beweging die overal al zichtbaar is: miljoenen burgers, gemeenschappen, initiatieven en organisaties brengen zorg en welzijn dicht bij mensen. Vanuit zeggenschap. Vanuit eigenaarschap. Vanuit gemeenschap. LOC maakt het zichtbaar, verbindt, versterkt en biedt ondersteuning.

koffie, enzovoorts. Iedereen kan bijdragen. Zoals gezegd voel ik me n t binnen in het mooie Land van Omzien. Zetten jullie met mij stappen in omzien?"

"Eilanden verbinden"

Karin Idema: "Mooie oproep tot versterking van zorgzame gemeenschappen. Er zijn al veel mooie initiatieven: 'eilanden van omzien'. Zo waardevol als deze eilanden met elkaar verbonden worden tot één groot Land van Omzien. Tijdens de Struinsessie kreeg ik mijn paspoort voor dit nieuwe Land van Omzien. Een land dat ik zeker wil ontdekken."

Volgende struinsessies

Wegens succes organiseren we twee nieuwe open Struinsessies, deelname is kosteloos! 2 november in Gelderland, 13 november in Noord-Holland. Struinsessies op maat zijn ook mogelijk. Meer info: www.loc.nl/struinsessies

Zie ook pagina 8 over LOC Altijd als mens, pagina 14 over Vernieuwers in het Land van Omzien en pagina 34 over lokale zeggenschap.

Douwe Dronkert is ondernemer en organiseert betrokkenheid voor LOC Altijd als mens.

Welkom in het Land van Omzien

Vernieuwers laten zien: zorg kan menselijker

Tekst: Vera Jansweijer

We voelen het allemaal ten diepste: het roer in de zorg moet om. Maar hoe organiseren we de zorg niet langer rondom ingewikkelde regels en systemen, maar écht rondom mensen? Vernieuwers in het Land van Omzien laten zien dat een menswaardige, warme samenleving geen utopie is, maar een beweging die al gaande is. Sluit je aan?

Steeds vaker vragen mensen niet langer hoe we de mens in de zorg passen, maar hoe we de zorg aanpassen aan de mens.

Het Land van Omzien is geen fysieke plek op de kaart, maar een snelgroeiende beweging die overal al zichtbaar is. In buurten en huizen waar mensen elkaar (leren) kennen. Bij inwoners, professionals, cliënten(raden) en gemeenschappen die voelen en laten zien dat het anders kan: menselijker.

Wat we in beweging zetten

Vanuit LOC-initiatief 'Vernieuwing in de zorg' brengen we vernieuwers in het land samen, die (willen) bouwen aan het Land van Omzien. Mensen, organisaties en collectieven die al ruimte maken voor echte zeggenschap en relaties. Niet als tijdelijke verandering of los project, maar als beweging richting andere manieren van zorgen en samenleven. Dit doen we al bijna tien jaar en leidt bijvoorbeeld al tot veel meer vrijheid, veiligheid, zeggenschap en leefplezier. Zowel voor cliënten, naasten als buurtbewoners, maar we zien ook werkplezier en autonomie van professionals toenemen. We zien de cultuur in organisaties en buurten veranderen en we ontwikkelen fundamenteel andere manieren van organiseren, samenwerken en samenleven. Door de krachten te bundelen - ook met beleidsmakers, zorgkantoren, inspectie en toezichthouders - bewerkstelligen we óók verandering in landelijke wet- en regelgeving.

Broedplaats voor vernieuwers

Steeds meer mensen weten 'omzien' in de praktijk mogelijk te maken. Steeds vaker vragen zij niet langer hoe we de mens in de zorg passen, maar hoe we de zorg aanpassen aan de mens. Daarom brengt LOC in de beweging 'Vernieuwing in de zorg' mensen, organisaties en collectieven samen, die:

- zeggenschap écht serieus nemen;
- vertrouwen belangrijker vinden dan controle;
- verantwoordelijkheid nemen;
- geloven dat systemen dienend moeten zijn.

Dus of je nu zorg ontvangt, erin werkt, een naaste bent, of als bestuurder de lijnen uitzet: iedereen die voelt dat dit klopt, kan aansluiten. Binnen onze vernieuwingsbeweging trekken we op allerlei manieren samen op om de mens weer centraal te zetten. We ontmoeten elkaar tijdens online 'Jamsessies' (3 per jaar), 'Struinmiddagen' (4 per jaar), een landelijke ontmoetingsdag 'Vraagkrakers', en in talloze lokale ontmoetingen op de plekken in ons netwerk waar gebouwd wordt aan het Land van Omzien. Bijeenkomsten

“Het Land van Omzien is een snelgroeiende beweging die overal zichtbaar is”

waar we elkaar écht ontmoeten: ervaringen delen, inspireren en samen verder bouwen aan het Land van Omzien. Zie ook www.loc.nl/agenda-vernieuwingindezorg.

Drie manieren om mee te bouwen

Mensen actief in cliënten-medezeggenschapsorganen (zoals cliëntenraden) die lid zijn van LOC, kunnen kosteloos meedoen. In de basis dragen alle overige deelnemers de beweging op hun eigen manier:

1. *Als (individueel) mens:* ontmoet gelijkgestemden, haal en breng inspiratie uit de praktijk en breng jouw eigen perspectief in. Bijdrage: naar eigen inzicht €50 - €300 per jaar.
2. *Als organisatie of collectief 'onderweg':* voor organisaties die voelen dat het huidige systeem wringt en graag de transitie willen maken naar een samenspel waarin relaties zwaarder wegen dan regels.
3. *Als vernieuwer:* voor de 'wegbereiders', organisaties en collectieven die al anders werken, experimenteren en durven te schuren tegen de oude systeemgrenzen.

Bijdrage naar draagkracht voor zorgorganisaties: €1.226 - €24.528 per jaar. Andere organisaties of collectieven in overleg. Voor €10.000 is bovenop het algemene kennis- en inspiratieaanbod ongeveer 40 uur ondersteuning mogelijk. Langdurige trajecten worden op maat vormgegeven.

Bouw je mee?

Complete aanbod en aanmelden: www.loc.nl/vernieuwing-in-de-zorg. Of e-mail vernieuwingindezorg@loc.nl/bel 030 - 284 3200.

Zie ook het artikel op pagina 8 over LOC Altijd als mens, pagina 12 over Struinsessies en pagina 34 over lokale zeggenschap.

Vera Jansweijer is coördinator Vernieuwing in de zorg.

Week van de Medezeggenschap 2026

Thema: Land van Omzien = meedoen en meebeslissen

Tekst: **Marjolein Hovius**

Van 5 tot en met 9 oktober zet LOC Altijd als mens samen met cliëntenraden en partners de schijnwerpers op (mede)zeggenschap. Dit jaar verbinden we het thema Land van Omzien met de kern van (mede)zeggenschap: meedoen en meebeslissen. Een greep uit het inspirerende LOC-programma.

Zowel leden als niet-leden hebben tijdens de Week van de Medezeggenschap kosteloos toegang tot de cursussen en bijeenkomsten - met uitzondering van de training Lokale zeggenschap. Er is voor elk wat wils, van een training Werk- en Leefplezier tot een Event Jeugd en van een webinar Cliëntmedezeggenschap in de eerstelijnszorg tot een regionale netwerkbijeenkomst in Noord-Brabant.

Openingswebinar

Maandag 5 oktober 10.00 - 11.00 uur

Tijdens dit webinar geven we een introductie op het thema van deze Week van de Medezeggenschap: 'Het Land van Omzien = meedoen en meebeslissen'. Ook aan de orde komen de landelijke ontwikkelingen en wat die betekenen voor de centrale en lokale medezeggenschap.

Webinar Bouwpool: Zorggeschikte woningen en inwonersbetrokkenheid

Maandag 5 oktober 13.00 - 14.30 uur

Hoe bouw je goede zorggeschikte woningen en organiseer je inwonersbetrokkenheid? In dit webinar wordt er vanuit een praktijkvoorbeeld samen met een lid van de LOC-Bouwpool stilgestaan bij dit thema. Ook komt de rol van de Bouwpool en het ontwikkelde 'programma van eisen zorggeschikte woningen' aan de orde.

Webinar Aandacht voor Kwaliteit

Dinsdag 6 oktober 09.30 - 10.45 uur

In dit webinar staan we stil bij de verschillende kwaliteitskompassen of -kaders. Na een introductie gaan de deelnemers in de groepen uiteen: de ouderenzorg, gehandicaptenzorg en de ggz, waar in elke groep het eigen kwaliteitskompas of -kader centraal staat. Wat zijn de aandachtspunten? Waar moet je mee aan de slag?

Gebruik de week om zichtbaar te maken wat medezeggenschap oplevert en hoe meedoen en meebeslissen in jouw organisatie vorm krijgt.

Webinar Hoofdpijnenakkoord Ouderenzorg

Woensdag 7 oktober 10.00 - 11.00 uur

Het Hoofdpijnenakkoord Ouderenzorg (HLO) is een akkoord tussen overheid, zorgorganisaties, zorgverzekeraars en ouderenbonden. Het is erop gericht de ouderenzorg in de toekomst toegankelijk en betaalbaar te houden. LOC was betrokken bij de totstandkoming van het akkoord en is betrokken bij de uitvoering. In dit webinar staan we stil bij de inhoud van het akkoord, de stand van zaken en wat ieders rol is.

Afsluitend webinar

vrijdag 9 oktober 15.00 - 16.00 uur

We eindigen de Week van de Medezeggenschap 2026 met een afsluitend webinar. Daarin halen we de activiteiten en geleerde lessen van de afgelopen week op. We blikken terug op de lokale activiteiten en we staan stil bij enkele thema's van de bijeenkomsten die georganiseerd werden door LOC. Tot slot kijken we vooruit: hoe werkt de Week door ná deze week? Wat kunnen we verwachten en wat speelt er? Wat is er nodig om (mede)zeggenschap te blijven versterken?

Inschrijven voor deze en alle andere activiteiten kan via www.weekvdmedezeggenschap.nl

Lokale activiteiten

Zelf iets organiseren? Graag! Naast deelname aan het landelijke programma moedigen we cliëntenraden aan om

in de eigen organisatie activiteiten te organiseren. Denk aan een lunchbijeenkomst met bewoners en naasten, een open spreekuur van de cliëntenraad of een koffieochtend voor buurtbewoners. Gebruik de week om zichtbaar te maken wat medezeggenschap oplevert en hoe meedoen en meebeslissen in jouw organisatie vorm krijgt. Of natuurlijk om nieuwe leden te werven!

Laat het zien

Is er bij jouw organisatie een activiteit, laat het zien! Zowel binnen als buiten de zorgorganisatie. Gebruik je sociale media? Vergeet dan niet LOC te *taggen* en gebruik de hashtag #weekvdmedezeggenschap. Alle initiatieven die bij ons bekend zijn bundelen we in een overzichtspagina op de website. Mailen naar de Vraagbaak kan natuurlijk ook: vraagbaak@loc.nl.

Zie voor het volledige programma:

www.weekvdmedezeggenschap.nl

Zie ook pagina 21 over de evaluatie van de Wmcz en het interview op pagina 44 met Ingrid Faber over medezeggenschap.

Marjolein Hovius is als communicatieadviseur verbonden aan LOC Altijd als mens.

LOC breidt belangenbehartiging verder uit

Samen staan we sterk

Tekst: **Marthijn Laterveer**

LOC Altijd als mens heeft een groot landelijk netwerk en investeert veel in landelijke belangenbehartiging. Denk aan partner in landelijke akkoorden en kwaliteitskompassen, contacten leggen met de politiek, het schrijven van brieven en het voeren van rechtszaken. Met een groot aantal aangesloten cliëntenraden kunnen we een krachtig geluid laten horen. Een greep uit de activiteiten.

Landelijke akkoorden

LOC is mede-ondertekenaar van het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg. We nemen deel aan het bestuurlijk -en bureauoverleg, zijn trekker van de veranderstrategie. We zijn actief in de werkgroepen rond *reablement*, vindbaarheid van zorg, afwegingskader wie naar het verpleeghuis mag en de nieuwe verstrekking voor zorg thuis. Steeds bewaken we de gevolgen van de maatregelen voor mensen die zorg nodig hebben en hun naasten. Het

Steeds bewaken we de gevolgen van de maatregelen voor mensen die zorg nodig hebben en hun naasten.

kabinet wil de kosten van de ouderenzorg minder laten groeien. Ook daar is LOC al in een vroegtijdig stadium bij betrokken. We hebben geregeld overleg met de Patiëntenfederatie en de ouderenbonden. Want LOC, ouderenbonden en Patiëntenfederatie zijn de enige organisaties in het Hoofdpijnenakkoord die de belangen van mensen die zorg nodig hebben en naasten vertegenwoordigen.

Als ondertekenaar van het Hoofdpijnenakkoord Ouderenzorg is LOC ook betrokken bij diverse onderdelen van het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord. Bijvoorbeeld bij het beperken van regeldruk en het opzetten van inloopvoorzieningen in buurten en dorpen.

Rechtszaak geestelijke gezondheidszorg

Mensen die zorg krijgen in de geestelijke gezondheidszorg meldden zich een aantal jaren geleden bij LOC. Zij waren erachter gekomen dat er zonder hun medeweten zeer persoonlijke gegevens over hen zelf waren doorgeleverd aan een landelijke database. Er is toen een actiegroep gevormd met drie landelijke organisaties (waaronder LOC), ervaringsdeskundigen en hulpverleners. Deze actiegroep 'Vertrouwen in de GGZ' is een rechtszaak begonnen met als doel de privacy van mensen in de geestelijke gezondheidszorg te waarborgen en het medisch beroepsgeheim veilig te stellen. De actiegroep is na een bodemprocedure tegen de overheid in het ongelijk gesteld. LOC en een aantal andere partijen in de actiegroep hebben besloten in hoger beroep te gaan (volgende zitting 16 februari 2027) omdat we van mening zijn dat mensen die zorg krijgen er op moeten kunnen rekenen dat wat zij vertellen binnen de spreekkamer blijft. Zeker bij mensen die door hun verleden toch al moeite hebben om anderen te vertrouwen.

Samen met ervaringskennis jeugdzorg

In de jeugdzorg en jeugdbescherming voeren we de belangenbehartiging vooral uit samen met mensen die ervaring hebben in de jeugdzorg en/of jeugdbescherming.

“Samen werken we aan een land waar geen uithuisplaatsingen meer plaatsvinden”

Mensen die zelf met de jeugdzorg te maken hebben gehad en mensen die via hun kinderen of kleinkinderen ervaring hebben met de jeugdzorg. Zo participeren we bij het ministerie van Justitie in de cliëntenpijl van het normenkader voor de gedwongen jeugdzorg. En zetten we samen met een groep experts vanuit de praktijk (jongeren, ouders, grootouders) de koers uit voor de belangenbehartiging. Samen werken we aan een land waar geen uithuisplaatsingen meer plaatsvinden. En waar jongeren en ouders gehoord en gezien worden als er problemen zijn in het gezin. Dat doen we door deel te nemen aan overleggen, contacten te leggen met landelijke organisaties en zorgorganisaties. Maar ook door zelf aan te geven hoe het wel zou moeten en kunnen.

Evaluatie Wmcz 2018

In 2020 is de herziene Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen ingegaan. In 2025 en 2026 is deze herziene wet geëvalueerd. LOC heeft diverse keren de aangesloten cliëntenraden geraadpleegd over hun ervaringen. Samen met collega-organisaties hebben we steeds gezamenlijk gereageerd richting het ministerie van VWS. We dragen ook vanuit de praktijk punten aan hoe we de medezeggenschap kunnen versterken (zie ook pagina 21).

Generiek kompas

LOC is vanaf het begin nauw betrokken bij het Generiek kompas 'Samen werken aan kwaliteit van bestaan'. De bij LOC aangesloten cliëntenraden hebben steeds aangegeven dat we er voor moesten pleiten het welzijn

“Het Land van Omzien is een samenleving die niet wordt aangestuurd van bovenaf, maar gedragen wordt door de mensen zelf”

van mensen voorop te stellen en de bureaucratie van onnodige metingen terug te dringen. Dat is ook bereikt: het Kompas gaat meer uit van vertrouwen en geeft ruimte om op maat per organisatie samen met de cliëntenraad en de personeelsvertegenwoordiging te kijken wat daar nodig en mogelijk is. LOC zit als enige organisatie van cliëntenraden in de werkgroep en stuurgroep, waar we steeds de door cliëntenraden aangegeven uitgangspunten bewaken. Ook zijn we nauw betrokken en vaak zelfs trekker van opdrachten rondom (mede)zeggenschap.

Samen werken aan nieuwe samenleving

Samen met vijf andere organisaties vormt LOC de Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp. Deze coalitie bouwt aan het Land van Omzien: een samenleving die niet wordt aangestuurd van bovenaf, maar gedragen

wordt door de mensen zelf. We voeren daartoe lobbywerk uit bij bijvoorbeeld de politiek, het ministerie en gemeenten. We bouwen een kenniscentrum voor mensen die samen in hun wijk of buurt willen werken aan een zorgzame gemeenschap. Maar ook voor bijvoorbeeld overheden, zorg- en welzijnsorganisaties hoe zij daarbij kunnen helpen. We werken samen met zorgorganisaties in de ouderenzorg, gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg en jeugdzorg aan vernieuwing van de zorg om zo het land van Omzien dichterbij te brengen.

Zie ook pagina 37 waarin nieuwe LOC-belangenbehartigers zich voorstellen.

Marthijn Laterveer is bestuurder LOC Altijd als mens.

In de jeugdzorg en jeugdbescherming voeren we de belangenbehartiging vooral uit samen met mensen die ervaring hebben in de jeugdzorg en/of jeugdbescherming

Succesvolle medezeggenschap is geen gunst

Niet nog meer regels

Tekst: **Xandra van der Kruk-Ras**

De evaluatie van de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018) is afgerond. Minister Mirjam Sterk concludeert in haar reactie dat de Wmcz 2018 als wet voldoet, maar dat de praktijk in zorginstellingen achterblijft. Daadwerkelijke invloed van cliëntenraden hangt nog te vaak af van de bestuurscultuur en -houding.

Vanuit LOC Altijd als mens, het LSR, MIND, NCZ en Kansplus willen we dat er (verder) gebouwd wordt aan een systeem waarin medezeggenschap een structurele motor is voor zorg van hoge kwaliteit waarin de mens centraal staat. De werking van de wet behoeft in de praktijk structurele versterking. Het succes van de Wmcz 2018 is een gedeelde verantwoordelijkheid van: uiteraard de zorgorganisatie en de cliëntenraad. Daarnaast zien wij ook rollen voor andere partijen weggelegd. In verschillende artikelen (Skipr, Zorgvisie) wordt het beeld geschetst dat medezeggenschap vooral een kwestie is van 'goed bestuur'. Als een bestuurder het belang inziet, bloeit de medezeggenschap. Deze analyse schiet tekort.

“De vrijblijvendheid van de medezeggenschap moet er af”

De medezeggenschap is nu vaak nog te veel afhankelijk van de dynamiek tussen een specifieke cliëntenraad en een specifiek bestuur. Om medezeggenschap écht tot een integraal onderdeel van de zorgkwaliteit te maken, moet de vrijblijvendheid eraf.

LOC Altijd als mens heeft in een brief aan VWS én de vaste kamercommissie gepleit voor niet nóg meer regels, maar voor betere randvoorwaarden. Gebaseerd op drie pijlers: 1) het oormerken van middelen; 2) een gezamenlijke landelijke impuls aan de cliëntmedezeggenschap en 3) een plek voor leren en innoveren rondom cliëntmedezeggenschap. Bij het ter perse gaan van Z&Z was het tijdstip van de behandeling van het rapport en de reactie daarop in de commissie VWS nog niet bekend.

Lees onze brief op: www.loc.nl/brief-wmcz

Xandra van der Kruk-Ras is als adviseur verbonden aan LOC Altijd als mens.

Ouderenorganisaties naar rechter vanwege nieuwe tarieven zorgkantoren

Kwaliteit en continuïteit zorg verder onder druk

Tekst: **Mieke Hollander**

Zeventig ouderenzorgorganisaties zijn een kort geding gestart tegen de nieuwe inkoopafspraken op basis van de Wet langdurige zorg (Wlz) van zorgkantoren - VGZ, Zilveren Kruis, CZ, Menzis, Zorg en Zekerheid en Salland - voor de periode 2027–2029. Nieuwe tarieven leiden tot minder geld en meer onzekerheid, wat vernieuwing van de zorg in de weg staat.

Het probleem dat de zorgorganisaties signaleren is dat de zorgkantoren nieuwe regels hebben opgesteld voor de tarieven in de ouderenzorg. De zorgorganisaties vinden dat deze regels hun financiële ruimte te veel inperken. Terwijl van zorgorganisaties wordt gevraagd om fors te investeren in zaken als verduurzaming, brandveiligheid en vernieuwing van gebouwen, zorgen de nieuwe tarieven juist voor minder geld en meer onzekerheid. Dit maakt de noodzakelijke vernieuwing van verpleeghuizen moeilijk.

Eerder had de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) de vergoeding voor zorgvastgoed (de NHC-vergoeding) met 13 procent verhoogd om kostenstijgingen op te vangen. De zorgorganisaties stellen dat het nieuwe inkoopbeleid deze belangrijke verhoging in feite weer ongedaan maakt. De zorgorganisaties willen dat de rechter het beleid toetst. Ze willen dat er betere afspraken komen, zodat er genoeg geld overblijft om de zorg voor ouderen in de

toekomst goed, betaalbaar en toegankelijk te houden. Kortom: de sector vraagt de rechter om in te grijpen.

Clïënt de dupe

Ook LOC Altijd als mens luidt de noodklok over het nieuwe inkoopbeleid. De cliënt is de dupe. Een belangrijk doel van LOC Altijd als mens is opkomen voor de belangen van mensen die langdurige zorg ontvangen. Het nieuwe zorginkoopbeleid voor de jaren 2027-2029 van een heel

“Nieuwe tarieven maken vernieuwing verpleeghuiszorg moeilijk”

Gerard Gerding, voorzitter
centrale cliëntenraad
Careyn: “Zorgkantoren
moeten niet de vrijheid
hebben om op de door
de NZa berekende,
kostendekkende tarieven
te gaan korten.”

aantal zorgkantoren bevat voorwaarden die de ouderenzorg onder grote financiële druk zetten. Volgens LOC dreigt de kwaliteit en de continuïteit van de zorg hierdoor ernstig in gevaar te komen.

De vier grootste knelpunten op een rij:

- **Tarieven die de werkelijke kosten niet dekken:**

De vergoeding voor de huisvesting van cliënten sluit niet aan bij de echte kosten. Hierdoor lijkt er op papier meer geld voor zorg te zijn dan in werkelijkheid is, terwijl broodnodige vernieuwingen van verouderde gebouwen en veiligheidsmaatregelen zoals valpreventie blijven liggen.

- **Onzekerheid door een vage ‘boeteclausule’:** Zorgkantoren willen zorgorganisaties korten op hun vergoeding als zij een “hoog positief resultaat” behalen. Omdat de regels hiervoor erg onduidelijk zijn, is het denkbaar dat organisaties niet meer durven te investeren in extra personeel of technologie die eenzaamheid tegengaan. De onduidelijkheid over een achteraf opgelegde korting kan verlamdend werken met betrekking tot belangrijke vernieuwingen.
- **Geen financiële zekerheid:** Het nieuwe beleid geeft zorgkantoren het recht om tarieven achteraf eenzijdig te verlagen als het budget op is. Dit betekent dat organisaties zorg verlenen zonder te weten of ze daar wel volledig voor betaald krijgen. Voor cliënten betekent dit dat hun dagelijkse hulp afhankelijk wordt van wankelende financiële potjes.

- **De optelsom raakt de cliënt:** Het is vooral de stapeling van deze maatregelen die zorgwekkend is. Door lagere tarieven en constante onzekerheid wordt de financiële stabiliteit van de ouderenzorg uitgehouden. Uiteindelijk merkt de cliënt dit direct: er is minder personeel beschikbaar en er is minder tijd en aandacht voor de voor de mens die zorg ontvangt.

Zorgen cliëntenraden

Verschillende voorzitters van centrale cliëntenraden steunen het initiatief van de zorgorganisaties en de zienswijze van LOC, zoals bijvoorbeeld Gerard Gerding, voorzitter van de centrale cliëntenraad (ccr) van Careyn. Ook Gerding voorziet dat de kwaliteit en continuïteit van de zorg nog meer onder druk komen te staan wanneer dit inkoopbeleid niet van tafel gaat. “De tarieven houden onvoldoende rekening met de werkelijke kosten, zoals voor huisvesting en verduurzaming, waardoor er te weinig geld overblijft voor noodzakelijke investeringen in de zorg”, zegt hij. “Het zorgkantoor kan via een onduidelijke regeling eenzijdig kortingen opleggen, waardoor het voor Careyn onmogelijk is om op de lange termijn financieel te plannen.”

Ook voorziet Gerding dat het zorgkantoor zich het recht voorbehoudt om afspraken en tarieven achteraf eenzijdig te wijzigen, wat alle financiële zekerheid voor zorgorganisaties wegneemt. Overigens is hij principieel van mening dat zorgkantoren niet de vrijheid zouden mogen hebben om de door de Nederlandse Zorgautoriteit berekende,

kostendekkende tarieven te gaan korten. Dat zou aan de politiek moeten zijn. Waarbij het aan politici is om dan ook aan burgers uit te leggen wat dergelijke kortingen betekenen voor de mensen die zorgafhankelijk zijn en de medewerkers die hen ondersteunen.

Gerding vindt het tegenstrijdig dat het zorgkantoor enerzijds hogere eisen stelt aan zorgkwaliteit en verduurzaming, terwijl het anderzijds de financiële middelen hiervoor fors inperkt. Vanwege deze zorgen ondersteunt de ccr het bestuur van Careyn om juridische stappen te ondernemen tegen dit beleid.

Samen optrekken

“Een centrale cliëntenraad heeft wettelijk de taak om mee te praten en mee te beslissen over zaken in de zorg”, legt Gerding uit. “Het is essentieel dat cliënten en bewoners hun mening en ervaringen delen, want dat helpt om de zorg te verbeteren en op te komen voor hun eigen belangen.” Daarom vindt Gerard Gerding dat ook het inkoopbeleid van de zorgkantoren – omdat dit grote

invloed heeft op de kwaliteit van de zorg – een onderwerp is waar de cliëntenraad bij betrokken moet worden. Het is volgens hem waardevol dat het bestuur en de medezeggenschapsorganen van Careyn hierin samen optrekken. Zij delen immers een gezamenlijk doel: zorgen voor een goede kwaliteit van leven voor kwetsbare ouderen en hun naasten.

Oproep zorgkantoren

LOC roept de zorgkantoren op om dit beleid zo snel mogelijk te heroverwegen. Om waardevolle zorg te kunnen blijven bieden, is een bekostiging nodig die eerlijk, voorstelbaar en transparant is. Alleen met een reëel financieel perspectief kunnen ouderenzorgorganisaties de broodnodige investeringen in personeel en innovatie doen die onze samenleving vraagt.

Meer informatie: www.loc.nl

Mieke Hollander is bestuurder LOC Altijd als mens.

Betere afspraken moeten ervoor zorgen dat er genoeg geld overblijft om de zorg voor ouderen in de toekomst goed, betaalbaar en toegankelijk te houden.

Eerste nationaal monument geweld jeugdzorg

‘De Erkenning’

Tekst: **Douwe Dronkert**

Nederland heeft sinds 12 juni een eerste nationaal monument dat stilstaat bij geweld in de jeugdzorg. Precies zeven jaar na het indringende rapport van de Commissie-De Winter. Daarin wordt structureel geweld in de jeugdzorg aangekaart, van 1945 tot de publicatiedatum. Het monument ‘De Erkenning’ is op initiatief van voormalige jeugdzorgkinderen officieel onthuld in het Zuiderpark in Apeldoorn.

Het monument vormt een blijvende plek voor erkenning, herdenking en bewustwording voor iedereen die in de jeugdzorg te maken kreeg met kindermishandeling, misbruik en andere vormen van geweld in het verleden. Maar ook voor wie daar vandaag de dag nog mee te maken heeft.

De onthulling bracht lotgenoten, belangenorganisaties, beleidsmakers en andere betrokkenen bij jeugdzorg uit heel Nederland samen rondom één gezamenlijke boodschap: kinderen en jongeren, óók in jeugdzorg, hebben recht op een veilige jeugd. LOC Altijd als mens was bij de onthulling en droeg bij aan het boekje dat daar werd uitgedeeld. De livestream van de indrukwekkende onthulling is terug te kijken via www.loc.nl/livestream-monument. Het monument is een van de officiële erkenningsmaatregelen die voortkomen uit het landelijke onderzoek van de Commissie-De Winter. De onthulling is georganiseerd door stichting Nationaal Monument Geweld Jeugdhulp (NMGJ), stichting Be4You2 en stichting Jeugdhulp Voldoende Beschermd (JVB) - met wie LOC al jaren samenwerkt.

Foto: Ada Ritzer

Lees meer over het onderzoek via:
www.loc.nl/geweldjz.

Douwe Dronkert is ondernemer en organiseert betrokkenheid voor LOC Altijd als mens.

Foto: **Marijn Fidler**

Diva's en Divo's

De Diva's en Divo's van Stichting Diva Dichtbij treden op voor mensen die langdurige zorg nodig hebben. Bijvoorbeeld voor mensen met dementie, jongere mensen met Huntington, maar ook voor kinderen met (ernstig) meervoudige beperkingen. De optredens zijn altijd intiem en kleinschalig. Zo kunnen de Diva's en Divo's echt zingen van mens tot mens. Sofie Habets zingt al 10 jaar voor Diva Dichtbij: "Ook al zijn de mensen voor wie ik zing nog zo diep verzonken in zichzelf, ik zie ze tijdens een optreden toch nog op hun manier genieten. Het gebeurt elk optreden wel dat ik een karaktertrek terug zie komen, bijvoorbeeld het ondeugende of dat iemand ineens weer wil dansen. Je ziet de mens achter de ziekte.

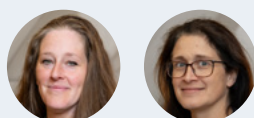
"De vrouw op de foto was ook zo diep verzonken, ogen dicht en in zichzelf. Maar naarmate het optreden vorderde zag ik dat ze zich meer openstelde. Toen kon ik op een gegeven moment zo dichtbij haar komen en zag ik in haar ogen dat ze er weer was."

Meer informatie: www.divadichtbij.nl

Tekst: **Marjolein Hovius**

Nieuwe publicaties (mede)zeggenschap verschillende zorgvormen

Tekst: **Tiske Boonstra, Xandra van der Kruk-Ras**

Om de belangen van mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben zo goed mogelijk te behartigen, hecht LOC Altijd als mens veel waarde aan goede, toegankelijke informatie. Een aantal nieuwe publicaties biedt helderheid in de verschillende medezeggenschapsrechten rondom zorg en welzijn.

Belangenbehartiging van cliënten die thuis zorg ontvangen, verschilt van het cliëntenraadswork op een locatie.

Handreiking ‘Aandacht voor inspraak’

Met deze handreiking bieden we cliëntenraden én zorginstellingen een helder kader over het inrichten van inspraak binnen de instelling. In de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018) is geregeld dat cliënten in de langdurige zorg inspraak hebben in hun dagelijks leven, zoals over maaltijden, activiteiten en de inrichting van de huiskamer. Met als doel om de zorg en dienstverlening beter af te stemmen op de wensen van bewoners. De cliëntenraad moet de resultaten van die inspraak echter ook gebruiken bij zijn werkzaamheden. Omdat het voor zowel cliëntenraden als instellingen best ingewikkeld is, leggen we in deze handreiking uit wat inspraak inhoudt. Wil je hulp en ondersteuning op dit onderwerp, kijk dan op www.loc.nl/cliëntenraad.

Bewaarkaart ‘Adviesrechten cliëntenraden zorg thuis’

Het werk in een cliëntenraad zorg thuis, wijkverpleging, extramurale zorg of ambulante zorg, is wezenlijk anders dan mensen vertegenwoordigen die op een zorglocatie wonen (intramurale zorg). Niet alleen zijn mensen meer op afstand, maar ook nemen zij verschillende vormen van zorg af. De raad heeft alleen invloed op die specifieke vormen van zorg. Zo heeft een cliëntenraad bij een woonzorglocatie bijvoorbeeld adviesrecht op de bouw of renovatie. Dat geldt natuurlijk niet voor de verbouwing van iemand die zelfstandig in de wijk woont; dat zou gek zijn. De Wmcz 2018 voorziet er dan ook in dat cliëntenraden zorg thuis alleen dié rechten hebben die passen binnen extramurale zorg. In de bewaarkaart zetten we de wettelijke advies- en instemmingsrechten voor cliëntenraden zorg thuis op een rijtje. Met verhelderende voorbeelden.

Bewaarkaart ‘Zeggenschap bij zorg, wonen en wonen met zorg’

Ook is een bewaarkaart in ontwikkeling over de verschillende rechten die komen kijken bij zeggenschap bij zorg, zorg met wonen en scheiden van wonen en zorg. Er zijn verschillende wetten. Het kan best verwarrend zijn uit te vinden welke rechten je nou wanneer hebt als mens met een zorgvraag, bewoner van een woonzorglocatie of een huurder die ook zorg afneemt.

De Wet op overleg huurders en verhuurder (WOHV), regelt de rechten van huurders. Daarom heeft LOC

Altijd als mens structureel contact met de Woonbond, de belangenbehartiger van huurders. De Wmcz 2018 regelt de rechten van de vertegenwoordigende raden van mensen met een zorgvraag. Maar hoe zit het nou als je zelfstandig huurt in een wooncomplex en tegelijk zorg afneemt bij de gelijknamige organisatie? Vanuit de huurdersrelatie worden de belangen behartigd in een bewonerscommissie of huurdersorganisatie. Vanuit de zorgrelatie worden gemeenschappelijke belangen behartigd door de cliëntenraad.

“Het kan best verwarrend zijn uit te vinden welke rechten je wanneer hebt”

In de bewaarkaart leggen we de verschillende situaties en rechten uit. Ben je cliënt en woon je op een locatie van een zorgorganisatie met zorg en verblijf, dan is de cliëntenraad de aangewezen belangenbehartiger als het gaat om alles wat met wonen en zorg te maken heeft. Maar huur je een zelfstandige woning in een wooncomplex en neem je daarnaast zorg af van de wijkverpleging, dan gaat de dienstdoende cliëntenraad enkel over de zorg en niet over de zelfstandige huur/woonsituatie. Daar is dan weer de bewonerscommissie voor. Huur je zelfstandig en neem je ook zorg af, dan moet je voor gedeelde belangen rondom zorg - bijvoorbeeld over kwaliteit - bij de cliëntenraad zijn.

Houd www.loc.nl/cliëntenraden en de nieuwsbrief in de gaten voor het verschijnen van de verschillende publicaties.

Tiske Boonstra en Xandra van der Kruk-Ras zijn als trainer en adviseur verbonden aan LOC Altijd als mens.

Geestelijke gezondheidszorg vraagt om eenvoud, menselijke maat en passende zorg

LOC pleit voor omslag naar *mensgerichte zorg*

Tekst: **Mieke Hollander**

Tienduizenden kwetsbare mensen in de geestelijke gezondheidszorg (ggz) krijgen momenteel niet de hulp die zij dringend nodig hebben. Hoewel de problemen in de psychiatrie diepgeworteld zijn, ligt de grootste barrière niet alleen bij personeelstekorten, maar bij een verstikkende bureaucratie en een gefragmenteerd systeem. Focus op mensgerichte zorg in plaats van administratieve verantwoording, vindt LOC Altijd als mens.

Een recent rapport over de zorg voor mensen met ernstige psychische problemen ‘Blijvend nabij - Duurzaam samenwerken voor mensen met psychische kwetsbaarheid in de keten van wonen, zorg en veiligheid’ (www.loc.nl/rapport-blijvendnabij) legt pijnlijk bloot wat er misgaat. Paradoxaal genoeg gebeurt dit juist door de onleesbare taal waarin het is geschreven. Met ingewikkelde termen over financieringsmodellen en bouwstenen illustreert het rapport precies de kern van het probleem: de zorg is vastgelopen in een web van regels en systemen. Ondertussen krijgen ruim 60.000 van de 250.000 volwas-

senen met een ernstige psychische aandoening niet de juiste ondersteuning.

Tussen wal en schip

De realiteit is schokkend. Deze kwetsbare mensen zijn vaak bekend bij instanties zoals de politie, huisartsen en gemeenten, maar het systeem slaagt er niet in hen vast te houden. Vooral op overgangsmomenten - zoals ontslag uit een kliniek of na een gevangenisstraf - is het onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de begeleiding. Het gevolg is een ‘giftige cocktail’ waarbij mensen met ernstige psychische aandoeningen van de ene crisis naar de andere schieten, dakloos worden of simpelweg uit het zicht raken. Natuurlijk spelen het gebrek aan woningen en personeel een rol, maar de enorme versnippering lijkt de grootste hindernis. Er zijn te veel verschillende wetten en instanties die op diverse niveaus verantwoordelijk zijn - elk met

“De ggz-zorg is vastgelopen in een web van regels en systemen”

Frank Spijker, ccr-lid
Levantogroep: “Bestuurders
moeten zich actiever
uitspreken tegen de hoge
werkdruk en de afbraak van
de zorgsector.”

een eigen budget. Hierdoor voelt op cruciale momenten niemand zich echt eigenaar van de zorg voor de mens met een zorgvraag. Informatie wordt niet goed gedeeld en risico's worden verkeerd ingeschat.

Noodzaak 'bemoeizorg'

Voor de zogeheten 'bemoeizorg', waarbij zorgverleners actief op zoek gaan naar mensen die hulp mijden, lijdt onder dit systeem. Omdat gemeenten deze zorg vaak uit een algemeen potje moeten betalen, concurreert psychische hulp met lokale uitgaven zoals straatverlichting of sportparken. Dit leidt tot een willekeur per regio die voor een kwetsbare doelgroep onacceptabel is.

Om deze crisis te bezweren, pleiten brancheorganisaties zoals De Nederlandse GGZ voor een fundamentele verbetering van de ketensamenwerking. De focus moet volgens hen liggen op drie belangrijke uitgangspunten. Het stelsel moet minder complex worden zodat hulpverleners zich weer op de mens met een psychische hulpvraag kunnen richten in plaats van op de administratie. Er moeten meer behandelplekken en passende woonruimtes komen, vooral voor mensen die uitstromen vanuit beschermd wonen. En tot slot moet actieve hulp in buurten en wijken beschikbaar zijn voor mensen die zelf de weg naar de zorg niet meer vinden. LOC Altijd als mens onderschrijft deze zienswijze volledig.

Doolhof van afkortingen

De oplossing ligt niet alleen bij het Rijk. Gemeenten,

politie en de ggz-sector zelf hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de muren tussen hun budgetten en wetten af te breken. Het is tijd voor actie: kwetsbare mensen mogen niet langer verdwalen in een doolhof van afkortingen, maar hebben recht op zorg die gebaseerd is op menselijkheid in plaats van op bureaucratie.

Naast de bureaucratie en lange wachtlijsten heeft minister Sterk van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport ook nog bezuinigingen aangekondigd op de opleiding voor gz-psychologen. Anita Wydoodt, bestuursvoorzitter Parnassia Groep, vindt dit onbegrijpelijk; dit besluit gaat namelijk tegen de plannen van het kabinet in om de wachtlijsten juist korter te maken, zo valt te lezen in vakblad Zorgvisie (www.loc.nl/bezuiniging-zorgvisie).

Hartenkreet

Frank Spijker, ervaringsdeskundige en lid van de centrale cliëntenraad van de Levantogroep, maakt zich grote zorgen over de geplande bezuinigingen in de zorg en het schrappen van opleidingsplaatsen voor psychologen. Volgens hem worden hiermee juist de meest kwetsbare mensen geraakt, zoals mensen met een combinatie van complexe problemen die nu al vaak buiten de boot vallen. Een belangrijk pijnpunt voor Spijker is de enorme bureaucratie. Hij ziet dat hulpverleners te veel tijd kwijt zijn aan papierwerk, terwijl die tijd naar de mensen die zorg nodig hebben zou moeten gaan. Hij pleit voor een drastische vermindering van het aantal rapportages; verslagen schrijven is immers iets anders dan daadwerkelijk zorg verlenen.

Tot slot roept hij zorgbestuurders op om vaker de bel te luiden en hun eigen verantwoordelijkheid te pakken. Hij vindt het te gemakkelijk als raden van bestuur alleen maar naar de overheid of zorgkantoren wijzen. Bestuurders moeten zich volgens hem actiever uitspreken tegen de hoge werkdruk en de afbraak van de zorgsector. Maar ook cliëntenraden in de ggz hebben een rol. Zij kunnen het onderwerp steeds weer agenderen bij bestuurders en bijvoorbeeld een raad van toezicht. Ieder moet hierin verantwoordelijkheid nemen, vindt hij.

De rek is eruit

Ook voor psychologen is de grens bereikt, zo is te lezen op de website van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP). Onder de kop 'De rek is eruit' doet de beroepsvereniging een dringend beroep op de politiek in het algemeen en de minister in het bijzonder. Psychologen waarschuwen al jaren voor de hoge werkdruk en lange wachtlijsten. De politiek neemt besluiten die de realiteit negeren, met nare gevolgen voor kwetsbare mensen met een psychische

hulpvraag. Daarom is het NIP een campagne gestart om duidelijk te maken dat investeren in psychologische hulp en passende zorg echt nodig is. LOC Altijd als mens ondersteunt deze actie van harte.

Altijd als mens

De ggz is vastgelopen door versnippering, complexe wetgeving en bureaucratie, waardoor kwetsbare mensen tussen wal en schip vallen. LOC pleit voor een fundamentele omslag: focus op mensgerichte zorg in plaats van administratieve verantwoording. Dit vereist een gezamenlijke inspanning van alle betrokken partijen om bureaucratische muren af te breken. Recente bezuinigingen op opleidingsplaatsen voor psychologen zijn ongewenst, aangezien deze haaks staan op het verlagen van de wachtlijsten en werkdruk.

Meer over de campagne 'De rek is eruit':
www.loc.nl/derekiseruit

Mieke Hollander is bestuurder LOC Altijd als mens.

In buurten en wijken moet actieve hulp beschikbaar zijn voor mensen die zelf de weg naar de zorg niet meer vinden.

Wat delen mensen op sociale media?

Volg onze socialemediakanalen of schrijf je in voor onze nieuwsbrief op loc.nl

“Begin bij wat er speelt in het dagelijks leven”

Zorgvragen ontstaan niet in de spreekkamer, maar in het dagelijks leven van mensen. In de buurt. In iemands netwerk. In de vraag of iemand mee kan doen, anderen ontmoet en ruimte voelt om in beweging te komen. LOC in gesprek met oud-topschaatser Carl Verheijen.

Beweegalliantie

www.loc.nl/beweegalliantie

“Zeggenschap is niet iets wat je ‘erbij’ organiseert”

Aldus de LOC-sessie tijdens jubileumevent brancheorganisatie Actiz. “Zeggenschap gaat niet alleen over mee-praten, maar ook over daadwerkelijk invloed hebben op keuzes in de dagelijkse praktijk.”

Actiz

www.loc.nl/zeggenschap-nieterbij

Mensen en organisaties op ontdekkingstocht in het Land van Omzien

Allerlei mensen gaan tijdens LOC-Struinsessies op ontdekkingstocht in het Land van Omzien. Deelnemers over hun reis: “Stappen blijven zetten in steeds meer bijdragen aan gewoon leven voor iedereen.”

“Ik ga pleiten voor gewoon experimenteren op kleine schaal.” “Daar hoeven we geen systeem voor op te tuigen, of organisaties.”

Vernieuwing in de zorg

www.loc.nl/struinsessiesvideo

“Ik heb een nieuw paspoort, ben zomaar inwoner geworden van Het land van omzien”

“Er zijn al veel mensen die zonder paspoort dit al uitdragen én gewoon doen.” Lees de opsomming in dit bericht mét een uitnodiging.

Annelies van Staveren

www.loc.nl/nieuwpaspoort

Meet-up Zorgvrijstaat Rotterdam

Hoe *zorgzame* gemeenschappen stevige positie en financiering geven?

Tekst: **Willeke Krijgsheld**

In Het Wijkpaleis in Rotterdam kwamen vrijdag 19 juni bewoners, bestuurders, beleidsmakers en vertegenwoordigers van landelijke organisaties bijeen rond de vraag die steeds nadrukkelijker op tafel ligt: wat is er nodig zodat zorgzame gemeenschappen vanzelfsprekend vertrekpunt zijn in welzijn, zorg en hulp?

Deze meet-up vond plaats in het kader van het traject 'Op weg naar positie en structurele financiering voor zorgzame gemeenschappen'. Dit traject is mede op initiatief van LOC Altijd als mens gestart, samen met partners in de Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp. Vanuit en met vijf lokale initiatieven (Zorgvrijstaat Rotterdam, bewoners Middellaan Breda, stichting de Voorloper Oldeberkoop, Sociaal Centrum Eijsden, coöperatie in oprichting Leiden) en samen met landelijke (overheids)organisaties zoals het Zorginstituut, de Nederlandse Zorgautoriteit, het ministerie van VWS en de Vereniging Nederlandse Gemeenten vormen we een leerarena. Daarin ontdekken, ontrafelen en ontwerpen we wat er nodig is op weg naar een stevige positie en duurzame financiering van zorgzame gemeenschappen. En dat is belangrijk, want tijdens de meet-up werd nogmaals duidelijk dat deze gemeenschappen een versterking zijn van de samenleving, die vraagt om erkenning, ruimte en passende ondersteuning.

Op bezoek in Rotterdam

Zorgvrijstaat, met haar thuisbasis in Het Wijkpaleis in Rotterdam Delfshaven, vormde daarbij niet alleen het decor voor de meet-up, maar ook het levende voorbeeld van de kracht van een zorgzame gemeenschap. Het initiatief laat al jaren zien wat er gebeurt als bewoners, professionals en vrijwilligers samen een gemeenschap vormen waarin zorg, herstel en dagelijks leven in elkaar overlopen. Tijdens de bijeenkomst werd dit zichtbaar in de verhalen van de mensen die er onderdeel van zijn. Er zijn netwerken zoals 'club geldzorg' en 'geestverwanten' waarin mensen elkaar ontmoeten en samen werken aan

“Hoe ondersteun je gemeenschappen zonder ze over te nemen?”

Tijdens de meet-up werd weer duidelijk hoe zorgzame gemeenschappen de samenleving versterken.

zelfregie en herstel. Mensen steunen elkaar bij vergelijkbare mentale of psychosociale vraagstukken, ook in geval van 'zwaardere' problematiek zoals depressie of het horen van stemmen. Daarnaast zijn er programma's gericht op buurthulp voor ouderen. En juist ook individuele en groepsgerichte ondersteuning voor jongeren die vastlopen. De rode draad in het DNA van wat betrokkenen bij zorgvrijstaat uitleven: de focus ligt niet op je probleem, maar op wie je bent en op je talenten en op wat je kunt. Voor Alexander Hogendoorn en Dennis Lohuis begon Zorgvrijstaat niet met een uitgewerkt plan. Alexander, opgeleid als sociaal werker en bestuurskundige, en Dennis, sociaal ontwerper, ontmoetten elkaar in de Leeszaal Rotterdam West, waar Alexander vrijwilligerswerk deed. Vanuit hun verschillende achtergronden zagen zij hetzelfde: in de wijk waren veel mensen met schulden, stress en psychische kwetsbaarheid, terwijl het gat tussen formele zorg en het gewone leven groot was. Wat ontbrak, was niet per se meer zorg, maar een plek waar mensen elkaar konden ontmoeten en iets voor elkaar konden betekenen.

Sociale infrastructuur

Alexander: "We tuigden niks nieuws op, maar brachten dingen bij elkaar. En dat noemen we dan sociale infrastructuur." Vanuit koken, eten en samen zijn ontstond stap voor stap iets groters. Dennis plaatst dat in de context van de decentralisaties, ruim tien jaar geleden. In die tijd werd de participatiesamenleving geïntroduceerd als

antwoord op een verzorgingsstaat die onder druk stond. Maar volgens hem zit daar ook een risico in. "Als je niet oppast, worden gemeenschappen de sluitpost van een model dat niet meer houdbaar is." Daarmee benoemde hij een belangrijke spanning die de hele dag voelbaar bleef: zorgzame gemeenschappen zijn niet bedoeld om de gaten in het systeem te dichten. Tegelijkertijd ontstaan ze vaak juist daar waar systemen tekortschieten."

Niet aanwijzen, maar ruimte maken

Maar hoe ondersteun je gemeenschappen zonder ze over te nemen? Hoe voorkom je dat iets wat van onderop groeit, alsnog gevangen raakt in modellen, formats en verantwoordingsstructuren? Dennis verwoordde dat scherp: "Hier in Rotterdam ligt nu een plan om honderd zorgzame gemeenschappen aan te wijzen. Maar zo werkt het niet; het moet uit de mensen zelf komen." Die opmerking raakt precies de kern van de bijeenkomst en het bredere traject. Zorgzame gemeenschappen ontstaan vanuit mensen, plekken en relaties. Vanuit nieuwsgierigheid en de bereidheid om tijd en ruimte te geven.

Andere logica van zorg

In zijn slotpitch bracht Alexander de beweging nog een stap verder. De vraag zou volgens hem niet moeten zijn hoe we zorg organiseren voor mensen, maar hoe we een gemeenschap blijven waarin iedereen betekenisvol onderdeel kan zijn en elkaar ondersteunt. Hij schetste een verenigingsmodel waarin bewoners, professionals en

partners gezamenlijk eigenaar zijn van zorg en ondersteuning in de buurt. Dat betekent een andere logica dan het huidige systeem, waarin ondersteuning vaak pas op gang komt na onderzoek, indicaties en losse functies. In het model dat Alexander schetste, is *de gemeenschap* als het ware de basisvoorziening en zijn professionals onderdeel van die gemeenschap, in plaats van losse dienstverleners eromheen.

Ruimte maken voor logica en diversiteit

Landelijke (overheids)partijen waren deze middag ook vertegenwoordigd en zijn aangesloten om de komende periode mee te leren en te onderzoeken hoe zij kunnen helpen de juiste randvoorwaarden te creëren. De opga-

ve voor overheden en organisaties is nu om te leren hoe ze kunnen aansluiten, zonder over te nemen wat juist van mensen zelf is. Als de lokale gemeenschap het vertrekpunt is, vraagt dat iets anders van organisaties en overheden. Namelijk niet vooraf bepalen hoe het moet volgens regels en beleid, maar aansluiten bij wat er al gebeurt. Niet werken vanuit standaardoplossingen, maar ruimte maken voor lokale logica en diversiteit. Vanuit LOC zijn we samen met de partners in de Participatiecoalitie de verbindende schakel tussen wat er lokaal gebeurt en nodig is en wat er landelijk anders geregeld moet worden.

Meer lezen via www.loc.nl/lokale-zeggenschap

Dit artikel kwam grotendeels tot stand door een bijdrage van Nikki Bijhouwer van TheGood.

Willeke Krijgheld houdt zich voor LOC Altijd als mens bezig met vernieuwende (burger)initiatieven in zorg en welzijn.

“Zorgzame gemeenschappen ontstaan vanuit mensen, plekken en relaties”

Hamvraag meet-up: wat is er nodig zodat zorgzame gemeenschappen vanzelfsprekend vertrekpunt zijn in welzijn, zorg en hulp?

Nieuwe adviseurs versterken belangenbehartiging LOC

“Perspectief van mensen die zorg ontvangen centraal stellen”

Om de belangenbehartiging en ondersteuning van cliëntenraden verder te versterken zijn adviseurs Joeske Leenders en Romé Oonk bij LOC Altijd als mens in dienst getreden. Ze stellen zich kort voor.

Joeske Leenders:

“Ik geloof erin dat we de zorg alleen goed kunnen vormgeven als we het perspectief van degenen die zorg ontvangen centraal stellen. Alleen zij weten wat goede zorg in de praktijk betekent. Daarom ben ik met veel zin aan

de slag gegaan als adviseur ouderenzorg. Ik behartig de belangen van cliënten en cliëntenraden vooral rondom het Hoofddijnenakkoord Ouderenzorg (HLO) en het Generiek kompas. Ook ben ik actief als adviseur jeugdzorg. Als er zaken zijn die gaan over het HLO of het Generiek kompas die cliëntenraden me willen meegeven, schroom dan niet contact te zoeken via j.leenders@loc.nl.”

Romé Oonk:

“Ik ben bij LOC als adviseur medezeggenschap aan de slag gegaan, omdat ik geloof dat goede zorg begint bij aandacht voor de mens. Luisteren naar wat iemand belangrijk vindt en ruimte geven aan verschillende

perspectieven, vind ik daarbij essentieel. De visie van LOC Altijd als mens op Waardevolle zorg spreekt mij erg aan, omdat zeggenschap daarin een belangrijke plek heeft. Mensen die zorg en ondersteuning ontvangen moeten niet alleen worden gehoord, maar ook daadwerkelijk invloed hebben op keuzes die over hun leven worden gemaakt. Vanuit LOC draag ik graag bij aan die beweging: naar zorg waarin de mens centraal staat en waarin zijn of haar stem er echt toe doet.” (r.oonk@loc.nl)

“Goede zorg begint bij aandacht voor de mens”

Tekst: **Pien Heuts**

Spreker en schrijver Niek van den Adel:

“Een dwarslaesie doet er niet toe als je een missie hebt”

Niek van den Adel: “Ik ben geen blij ei. Ik heb genoeg depressieve periodes gehad en rotdagen.”

Hoe lukt het mensen ondanks ziekte, tegenslagen of andere hobbels waarde aan hun leven te geven? En wat drijft hen van waarde en betekenis te zijn voor anderen? In deze aflevering vertelt Niek van den Adel (44) over het belang van veerkracht en een betekenisvol leven leiden.

“Veerkracht is een veertje dat danst in de wind.”

16 juli 2010. In het buitengebied van Loosdrecht heeft een ongeval met zijn motor dramatische gevolgen. Een hoge dwarslaesie en onophoudelijke zenuwpijn veranderen het leven van Niek van den Adel ingrijpend. “Van de ene op de andere dag kon ik niet meer zelfstandig plassen en poepen en had ik overal hulp bij nodig”, zegt hij.

Die motor stond destijds *juist* symbool voor een zoektocht naar vrijheid en een ander leven. Hij had net de consultancy vaarwel gezegd; daar werd hij niet gelukkig. Niek: “Ik was zoekende en zat niet zo lekker in m’n vel. Was net teruggekeerd in de horeca, waar ik na de Hogere Hotelschool ook al had gewerkt. Ik nam het dienblad weer op en verhuurde zeilbootjes aan de Loosdrechtse Plassen.” Tot die 16de juli.

Flink kantelpunt

Wie succesvol wil zijn moet wat ongeluk hebben, schrijft Niek in een van zijn boeken. Zijn ongeval was een “flink kantelpunt” in zijn leven en maakte hem tot “rasidealist”. Zijn missie om vanuit zijn rolstoel te bouwen aan een samenleving waarin veerkracht, liefde en de natuur de basis zijn, werd zijn kompasrichting. “Daarom sta ik op het podium, schrijf ik boeken en doe ik interviews. En help ik mensen en organisaties hun veerkracht te ontwikkelen. Het gaat over betekenis geven aan wat je doet.” Inmiddels heeft hij drie bedrijven opgericht en veertig trainers/coaches opgeleid.

Geen blij ei

Wat veerkracht is? Dat is een veertje dat danst in de wind, omschrijft Niek. Hoe hij zelf de veerkracht ontwikkelde om met zijn levenslange beperking om te gaan? “Door te accepteren wat ik niet kon veranderen en te veranderen wat ik niet kon accepteren. Ik ben geen blij ei”, benadrukt hij. “En heb een hekel aan mister positiverhalen. Ik heb genoeg depressieve periodes gehad en rotdagen. Maar tijdens mijn revalidatie werd ik verliefd op mijn ergotherapeut. In het diepste dal ontmoette ik de liefde van mijn leven. Dat heeft me enorm geholpen. Ook heb ik de mazzel dat ik uit een liefdevol gezin kom en lieve vrienden heb. Dat is niet voor iedereen weggelegd. Daarnaast ben ik veel tijd gaan stoppen in persoonlijke ontwikkeling. Wie ben ik eigenlijk en wat kom ik hier doen? Ik kwam erach-

ter dat een dwarslaesie er niet toe doet als je een missie hebt. Ik kan me vaak gelukkiger, voller voelen dan voor het ongeluk.”

Vanuit het hart

Door het ongeluk kwam Niek opeens intensief in aanraking met de zorgsector. En dat maakte dat hij zorgmedewerkers enorm is gaan waarderen. “Ze vervullen een cruciale rol in mijn leven.” In zijn boek ‘Zet de patiënt op 2’ pleit hij er dan ook voor dat zorgmedewerkers beter voor zichzelf zorgen. “Als spreker geef ik dat ook mee: je kunt alleen voor anderen zorgen als je goed voor jezelf zorgt. En als je ruimte krijgt om écht vanuit je hart voor je medemens te zorgen in plaats van vooral te verantwoorden, en regels en protocollen te volgen.” Er is geen zorgmedewerker die thuiskomt en vertelt dat alle excelletjes weer in orde waren, illustreert hij. “Je komt thuis met verhalen over mensen die zorg nodig hebben. De menselijke kant van het werk is het allerbelangrijkste. Ik heb ervaren hoe het uitmaakt of een zorgmedewerker óver je praat of mét je praat. Even een arm op je schouder legt. Dat heeft mega-impact.”

“In het diepste dal ontmoette ik de liefde van mijn leven”

In zijn missie om te bouwen aan een samenleving waarin veerkracht, liefde en de natuur de basis vormen, maakt hij zich geen illusies over het veranderen van de systeemwereld. “Dat is *wishful thinking*, vind ik. Wat we wél kunnen veranderen is hoe we met die systemen omgaan. Door ons te realiseren dat het om mensen draait en niet om systemen.”

www.niekvandenadel.nl

Tekst: Pien Heuts

Wat delen mensen op sociale media?

Volg onze socialemediakanalen of schrijf je in voor onze nieuwsbrief op loc.nl

“De huisarts verhuist gewoon mee”

“De inwoners van Oudewater kunnen gewoon hun eigen Oudewaterse huisarts behouden wanneer zij in De Wulverhorst komen wonen.”

De Wulverhorst

www.loc.nl/huisarts-mee

♥ Er komt post uit het Land van Omzien...

Ook met de Participatiecoalitie welzijn, zorg en hulp, waar LOC deel van uitmaakt, werken we aan het Land van Omzien. De coalitie heeft nu een maandelijkse nieuwsbrief!

Participatiecoalitie welzijn, zorg & hulp

www.loc.nl/omzienpost

Het lied van het Land van Omzien

De Reisgenoot (Maarten van Veen) was bij al onze ‘Struinsessies in het Land van Omzien’, en maakte er ter plekke steeds een prachtig lied. Over de ervaringen die mensen tijdens hun ontdekkingstocht opdoen. Speciaal voor het Land van Omzien maakte hij er één lied van - voor iedereen te beluisteren. Gebruik het lied gerust ook in je eigen organisatie ter inspiratie, of als sfeermuziek bij een bijeenkomst!

LOC Altijd als mens

www.loc.nl/lied-land-van-omzien

Ervaringsdeskundige Jason biedt excuses aan voor excuses overheid

Een belangrijk moment eind augustus, de rijksoverheid en brancheorganisatie Jeugdzorg Nederland boden excuses aan voor misstanden in de gesloten jeugdzorg. Er is echter een groeiende scepsis ontstaan onder de jeugdigen zelf.

José Rijnen

www.loc.nl/excuus-voor-excuses

Nieuwe vrijwilligers onmisbare schakel

“Cliëntenraden kunnen veel van elkaar leren”

Tekst: **Marjolein Hovius**

Aukje Lausberg is sinds oktober 2025 Coördinator vrijwilligers LOC en reisde in een jaar tijd kriskras door het land om regionale netwerkbijeenkomsten te bezoeken, contact te leggen met vrijwilligers én om nieuwe vrijwilligers te werven. Met resultaat. Een van de nieuwe vrijwilligers is Mieke Arnoldus (28) van regioteam Utrecht.

“In de wachtkamer van ggz-organisatie Mediant zag ik een advertentie voor nieuwe cliëntenraadsleden. Ruim anderhalf jaar heb ik daar in de cliëntenraad gezeten. Mijn opa en oma wonen in de Leyhoeve in Tilburg. Door mijn

positieve ervaring bij Mediant besloot ik ook daar actief te worden. Eerst als lid, later tot begin 2026 als voorzitter van de cliëntenraad.

“Ik ken LOC via de bewaarkaarten en nieuwsbrieven. Sinds maart 2026 ben ik vrijwilliger in het regioteam Utrecht. Ik kijk ernaar uit om samen met Nieske en Karel-Jan inspirerende bijeenkomsten te organiseren die aansluiten bij de vragen en uitdagingen waar cliëntenraadsleden in de praktijk tegenaan lopen. En om de uitwisseling van ervaringen, kennis en goede voorbeelden tussen

“Uitwisseling van ervaringen, kennis en goede voorbeelden faciliteren”

verschillende cliëntenraden te kunnen faciliteren. Juist ook domeinoverstijgend kunnen cliëntenraden veel van elkaar leren.”

Ook vrijwilliger worden?

Vrijwilligers van LOC zijn een onmisbare schakel in het versterken van medezeggenschap door het informeren en inspireren van cliëntenraadsleden tijdens regionale netwerkbijeenkomsten. En bij het ondersteunen van cliëntenraden bij het adviseren over financiën of (ver)bouwplannen. Wil jij aan de slag als lid van een regioteam of in de expertpool Zorg & Geld of de Bouwpool? Neem contact op met Aukje Lausberg voor meer info: a.lausberg@loc.nl.

Marjolein Hovius is als communicatieadviseur verbonden aan LOC Altijd als mens.

Training managers onmisbare schakel
waardevolle medezeggenschap

Samen met cliëntenraad het spoorboekje ontwikkelen

Tekst: **Tiske Boonstra**

Steeds vaker krijgt LOC Altijd als Mens niet alleen vanuit cliëntenraden, maar ook vanuit het management de vraag trainingen te verzorgen over cliëntmedezeggenschap. Ook voor locatiemanagers, regiodirecteuren of andere gesprekspartners van de cliëntenraad is het immers belangrijk zo goed mogelijk invulling te geven aan medezeggenschap - samen met de cliëntenraad.

Illustratief is een uitspraak van een deelnemer tijdens een van de trainingen over de medezeggenschapswet Wmcz 2018 voor management en directie: “Ik werk al tien jaar als locatiemanager en heb ook al tien jaar een cliëntenraad. Maar ik wist de helft niet van wat je ons net verteld hebt.” Ook voor leidinggevenden is het essentieel om op basis van de juiste kennis, samen met de raad bijvoorbeeld een visie op medezeggenschap te

ontwikkelen, te weten wat je samen wilt bereiken, wat de betekenis van invloed uitoefenen is. Kortom: dat beide partijen het eens zijn over de bedoeling van medezeggenschap en wat je wél doet en niet. En vooral hoe.

Een voorbeeld: Je krijgt promotie en wordt locatiemanager of directeur van de zorgorganisatie of een locatie daarvan. Geweldig om vanuit die functie je in te zetten om de zorg echt waardevol te kunnen maken. En iets te kunnen betekenen voor de mensen die zorg nodig hebben en de medewerkers. Oh ja, en je krijgt er nu ook een cliëntenraad bij. Je bent niet geschoold in de kaders van de Wmcz. Dus wat doe je dan?

“Veel nieuwe managers ervaren het medezeggenschapswerk als een sprong op een rijdende trein”

Rijdende trein

Van veel managers hoor ik, net als van nieuwe raadsleden, dat zij het medezeggenschapswerk ervaren als een sprong op een rijdende trein. De cliëntenraad functio-

Het is belangrijk dat zowel management als cliëntenraad het eens zijn over de 'bedoeling' van medezeggenschap.

neert sinds jaar en dag en jij bent als manager opeens de nieuwe gesprekspartner. Wat doe je? Duik je meteen in de agenda, alle stukken en notulen, en stem je dingen af met een mogelijke ondersteuner? Of neem je de tijd en ga je eerst kennismaken, bespreek je insteek en visie, ga je na wat de raad van je verwacht en wat je nodig hebt om met elkaar samen te werken? Schrijf je samen het spoorboekje of ga je zonder planning op pad?

Inspireren en uitwisselen

Dat is wat we tijdens de LOC-training Wmcz 2018 voor managers, directie of andere gesprekspartners van cliëntenraden in de schijnwerpers zetten. We gaan uit van de *bedoeling* van medezeggenschap, in de geest van de wet. Welke advies-, instemmings- en andere rechten zijn er? Hoe ga je in de praktijk aan de slag? Wat mag je van elkaar verwachten? En wat moet je bieden? Tijdens de trainingssessie (een dagdeel) is er veel ruimte voor vragen en onderlinge uitwisseling. We duiken echt in de casuïstiek en ontdekken met elkaar wat passende medezeggenschap is binnen de kaders van de eigen organisatie. Deelnemers willen vooral weten in welke fase ze bijvoorbeeld de cliëntenraad moeten betrekken. En gaat het dan om de centrale of de lokale raad? Wat doe je als je geen geen leden kunt vinden? Hoe ga je om met privacy als de raad contact wil leggen met cliënten, naasten en bewoners in de wijk?

“Samen stoppen bij alle belangrijke haltes en er een succesvolle reis van maken mét een gedeeld spoorboekje”

Door tijdens de training echt vanuit het perspectief van de manager te kijken en te onderzoeken wat nodig is om blij te worden van samenwerking met de cliëntenraad en samen te bouwen aan waardevolle (mede)zeggenschap - levert dat veel praktische kennis op. En het inzicht: $1 + 1 = 3$ - samen meer voor elkaar krijgen voor de cliënt dan als je het alleen moet doen. Samen stoppen bij alle belangrijke haltes en er een succesvolle reis van maken mét een gedeeld spoorboekje.

Meer informatie: www.loc.nl/agenda of neem contact op met de LOC-Vraagbaak via vraagbaak@loc.nl of 030-2843200

Tiske Boonstra is als adviseur en trainer verbonden aan LOC Altijd als mens.

Beleidsfunctionaris medezeggenschap
cliënten Ingrid Faber:

“Clënten hebben écht een stem gekregen”

Tekst: **Pien Heuts**

Zolang de medezeggenschapwet Wmcz bestaat, houdt Ingrid Faber zich ermee bezig: dertig jaar. Als beleidsfunctionaris medezeggenschap cliënten bij gehandicaptenzorgorganisatie Gemiva maakt ze zich sterk voor échte invloed van cliënten met een beperking. Ook is ze sinds jaar en dag actief in het netwerk Functionaris Medezeggenschap van voorheen Raad op Maat, nu LOC Altijd als Mens.

Hoe ben je in de medezeggenschap terechtgekomen?

“Toen ik als geestelijkverzorger stage liep, werd ik door een van de directeurs gevraagd om met de komst van de nieuwe Wmcz (1996) een pilot te draaien om te kijken hoe we daar samen met cliënten vorm aan konden geven. Dat ben ik gaan doen met cliënten van woonlocaties en dagbesteding bij een latere fusiepartner van Gemiva. En die taak breidde zich steeds meer uit. Na elf jaar daarnaast ook als geestelijk verzorger te hebben gewerkt, heb ik 100 procent voor de medezeggenschap gekozen.”

Wat doe je als functionaris medezeggenschap?

“Ik stuur het team ondersteuners aan, ontwikkel beleid, heb een nieuwe visie op medezeggenschap neergezet en geef scholing aan zowel de ondersteuners, verwanten in de verwantenraden als locatiemanagers.”

Hoe pak je het aan?

“De afgelopen paar jaar hebben we stevig beleid plus een visie neergezet. Ook heb ik een verplichte e-learning gemaakt voor de regio- en locatiemanagers, omdat de kennis over de Wmcz tekortschoot. Daarnaast heb ik een keer per maand overleg en

interview met de ondersteuners. Zij moeten ook de leergang volgen bij LOC, voordat ze goed aan de slag kunnen. De verwanten in de verwantenraden geef ik online scholing. Zo probeer ik alle partijen te bereiken.”

Zie je verbetering van de invloed van cliënten?

“Clënten hebben écht een stem gekregen. Doordat elke raad een verplichte onafhankelijk ondersteuner heeft, is de medezeggenschap veel volwassener geworden. Locatiemanagers vragen vaker advies. Clënten hebben veel meer te zeggen nu; beslissingen worden niet meer

Netwerk Functionaris Medezeggenschap

Het netwerk waaraan functionarissen medezeggenschap/beleidsmedewerkers medezeggenschap deelnemen, komt vier keer per jaar bijeen. Op iedere bijeenkomst staat een samen uitgekozen thema centraal. Dat kan gaan over nieuwe wetgeving, de structuur van de medezeggenschap in de zorgorganisatie of de samenwerking met managers en leidinggevendenden. Tijdens de Week van de Medezeggenschap biedt LOC op 6 oktober een webinar aan voor ondersteuners en functionarissen medezeggenschap. Meer informatie: www.loc.nl/webinar6-10

Ingrid Faber: “Cliënten hebben veel meer te zeggen nu; beslissingen worden niet meer over hun hoofden heen genomen.”

over hun hoofden heen genomen. Dat is soms wennen voor medewerkers, persoonlijk begeleiders en verwanten. Ook kan het botsen tussen cliëntenraad en verwantenraad.”

Wat bedoel je?

“Cliëntenraden zijn vaak veel pragmatischer terwijl verwantenraden soms huiverig zijn voor ontwikkelingen. Dat snap ik, maar het draait wél om de medezeggenschap van cliënten. In het verleden werd te makkelijk gedacht dat cliënten geen beslissingen kunnen nemen. Daarom staat in onze visie dat cliënten en verwanten altijd apart vergaderen. Ook is nu een centrale cliëntenkamer van uitsluitend cliënten in oprichting. Eind dit jaar hebben we een centrale medezeggenschapsraad die bestaat uit een cliëntenkamer en een verwantenkamer - met een onafhankelijk voorzitter, die het belang van cliënten vooropstelt. De cliënt is leidend, staat in onze visie.”

Lukt dat altijd?

“We hebben een heel diverse doelgroep. Mensen met een licht verstandelijke beperking, niet-aangeboren hersenletsel, een lichamelijke beperking of ernstige meervoudige beperking en mensen die gewoon in de wijk wonen. Niet iedereen kan aangeven wat hij of zij wil. Maar ze zijn wél de achterban, dus je moet gewoon ophalen wat voor hen belangrijk is. We hebben het over de zorg die aan cliënten wordt geleverd, daar zijn zij deskundig in - dát is medezeggenschap. Zij kunnen prima meepraten. Het is aan ons om materie begrijpelijk te maken. Het cliëntperspectief moet altijd centraal staan. Niet het verwantenperspectief.”

Bespreken jullie dit soort dingen in het LOC-netwerk?

“Zeker. Het is heel inspirerend om tijdens die bijeenkomsten bij anderen in de keuken te kijken, te horen hoe collega's het doen. Als functionaris medezeggenschap werk je vaak op je eigen eilandje. Het is goed om elkaar scherp te houden.”

Meer informatie: www.loc.nl/ondersteuners-functionarissen

Zie ook pagina 16 over de Week van de Medezeggenschap en pagina 21 over de evaluatie Wmcz 2018.

“Het cliëntperspectief moet altijd centraal staan”

**“We zijn niet bang
tips, wenken én
ongevraagd advies
te geven”**

Ruim 750 cliëntenraden in zorg en welzijn behartigen de belangen van mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. LOC ondersteunt hen daarbij met trainingen, adviezen, netwerkbijeenkomsten en andere diensten. In de rubriek **Client & raad** vertellen cliëntenraadsleden over hun werk, onderliggende motivaties en de wederzijds versterking met LOC. In deze aflevering **Martien Briët (76)**, onafhankelijk voorzitter cliëntenraad ZGAO.

Zorggroep Amsterdam Oost (ZGAO) is een ouderenzorgorganisatie die met 650 medewerkers verpleeghuiszorg op drie locaties, verpleeghuiszorg thuis, thuiszorg, revalidatie en herstel én dagactiviteiten in de wijk biedt. De cliëntenraad bestaat uit vijf leden.

Wat is jouw binding met de ouderenzorg?

“Ik heb jarenlang gewerkt als kwaliteitsauditor in de

gezondheidszorg en ouderenzorg. Heb veel projecten in verpleeghuizen gedaan en met maatschappelijk werk en thuiszorg samengewerkt. Ik weet/wist dus veel van alle regelgeving. Toen ik met pensioen ging vond ik het zonde niets met mijn kennis te doen. En me alleen maar op mijn moestuin te storten. Vandaar ook dat ik mijn expertise inzet voor het cliëntenraadswerk.”

Hoe ben je daarin terechtgekomen?

“In 2003 werd ik gevraagd voor de cliëntenraad van het Flevohuis, later gefuseerd met de Open Hof tot ZGAO. Na zeven jaar vond ik het welletjes. Toen in 2021 een beroep op me werd gedaan om onafhankelijk voorzitter van de ZGAO-clientsraad te worden, heb ik ja gezegd. Ik heb een band met de zorggroep.”

Hoe hebben jullie de taken verdeeld?

“Elk lid van de cliëntenraad heeft een eigen achterban. Dan gaat het om de drie zorglocaties, extramurale zorg, revalidatie en herstel en dagactiviteiten in de wijk. Naast het voorzitterschap vertegenwoordig ik ook het geluid van de bijna honderd mensen die in de Open Hof verpleeghuiszorg krijgen. Daartoe heb ik een klankbordgroep opgericht. Elke maand komen we bij elkaar en hebben we het over wat er speelt, wat anders kan. Vaak is de locatiemanager er ook bij. Zo houd ik voeling met de mensen waar het om gaat.”

Wat is jouw drijfveer?

“Ik vind het heel belangrijk dat mensen die zorg nodig hebben niet uitgerangeerd worden. Ook al heb je veel lek, gebrek en narigheid dan mag dat niet betekenen dat de zorg in die laatste, zware levensfase jouw leven overneemt. Kijk naar wat mensen nog wél kunnen en betrek hun sociale omgeving daarbij. Heet als verpleeghuis mensen werkelijk welkom en draag bij aan een zinvol bestaan van bewoners.”

Hoe houden jullie contact met mensen die thuis zorg krijgen?

“Het cliëntenraadslid dat hen vertegenwoordigt gaat ernaartoe. Dat doet ze ook bij de activiteitencentra – ik vind dagbesteding een rot woord. Op die manier verzamelen we ervaringen van zo’n dertig thuiswonenden. Het geeft heel veel inzicht, ook in hoe verschillend mensen de thuiszorg ervaren. De een vindt wisselende medewerkers leuk, de ander vindt het heel vervelend. Ook blijken veel mensen niet op de hoogte te zijn van activiteiten in de buurt. We proberen een schakel te zijn.”

Hoe is het contact met de bestuurder?

“Prima. We kunnen alles vragen en worden goed betrokken bij dingen die in de organisatie spelen, zoals het

“Draag bij aan een zinvol bestaan voor bewoners”

open deurenbeleid, de Wet zorg en dwang, het Generiek kompas en het project informele zorg. We zijn niet bang om tips, wenken én ongevraagd advies aan bestuur en management te geven. Regelmatig nodigen we medewerkers uit op onze vergaderingen. Ook met de ondernemingsraad hebben we goed contact.”

Maken jullie gebruik van de diensten van LOC?

“Nieuwe cr-leden attenderen we op de training ‘Welkom in de cliëntenraad’ en de basiscursus medezeggenschap. Jaarlijks bespreken we onder begeleiding van LOC-adviseur Tiske Boonstra een thema, zoals hoe functioneren we als cliëntenraad of het Generiek kompas. Het is bij al die ingewikkelde onderwerpen zó belangrijk altijd de cliënt centraal te stellen. Daar helpt LOC bij.”

Staat AI ook op jullie agenda?

“Kunstmatige intelligentie is een moeilijk onderwerp. Daar wordt beleid op gemaakt, waarover we moeten adviseren. Maar in de raad en daarbuiten zeggen mensen ‘Wat is AI überhaupt?’ Er zijn zoveel vragen over, omdat we het gewoon niet goed genoeg snappen. Op welke gebieden worden data gecombineerd, bewerkt en wie beslist op basis daarvan wat er moet gebeuren? Dat moeten we duidelijk krijgen.”

Meer informatie: www.loc.nl/clientenraden

Zie ook het artikel op pagina 21 over de evaluatie van de Wmcz 2018 en pagina 16 over de Week van de Medezeggenschap.

Tekst: **Pien Heuts**

Deze rubriek behandelt veelgestelde vragen aan de LOC-Vraagbaak

Cliëntenraad en regionale samenwerking zorg

Zorg en welzijn worden tegenwoordig steeds vaker ook in de regio geregeld. Wat betekent dat voor de rol van de cliëntenraad?

Tekst: **Xandra van der Kruk-Ras**

Ruth Irik is eerste aanspreekpunt voor de Vraagbaak.

Meer informatie

www.loc.nl/clientenraden

U kunt ook contact opnemen met de Vraagbaak LOC. Deze is iedere werkdag tijdens kantooruren te bereiken op: 030-2843200 of via vraagbaak@loc.nl

Wat is er aan de hand?

Omdat zorg en welzijn vaker regionaal worden geregeld, werken zorginstellingen vaker samen in regionale samenwerkingsverbanden. Belangrijke besluiten worden dus niet meer alleen binnen de muren van de eigen zorgorganisatie genomen, maar ook in regionale overleggen. Hoe houd je dan als cliëntenraad grip op de zorg voor jouw achterban?

Wat zegt de wet hierover?

De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz 2018) is in de basis geschreven voor je eigen instelling. Zo'n regionaal samenwerkingsverband heeft meestal geen eigen cliëntenraad, waardoor er dus niet direct vanuit cliëntperspectief invloed kan worden uitgeoefend. Ook zijn de rechten van de Wmcz 2018 niet van toepassing op regionale samenwerkingsverbanden, maar op zorgorganisaties.

Heb je dan regionaal geen invloed?

Je hebt zeker invloed, want binnen de (eigen) instelling gelden wél de rechten van de Wmcz 2018. Zo kunnen binnen een regionaal samenwerkingsverband besluiten worden genomen die de instelling raken, bijvoorbeeld de wijze waarop de zorg wordt georganiseerd. Dat betekent dat de bestuurder over dit voorgenomen besluit binnen de instelling aan de cliëntenraad een adviesaanvraag moet voorleggen.

Wat kun je praktisch als raad doen?

Maak afspraken met de bestuurder.

Het is belangrijk om te weten hoe de organisatie is betrokken binnen een regionaal samenwerkingsverband, omdat de afspraken die daar gemaakt worden belangrijk kunnen zijn voor de cliënten. Het helpt om het onderwerp periodiek op de agenda te zetten voor het overleg met de bestuurder en informatie te vragen zodat je meer grip krijgt.

Om welke informatie gaat het dan?

Denk bijvoorbeeld aan:

- *Hoe wordt het cliëntperspectief binnen het samenwerkingsverband vormgegeven? Hoe kan vanuit het cliëntperspectief optimaal invloed worden uitgeoefend? Is er een cliëntentafel of een cliëntenpanel binnen het samenwerkingsverband en welke invloed hebben die?*
- *Hoe neemt de bestuurder het cliëntperspectief van de instelling mee in het samenwerkingsverband? Dat kan door bijvoorbeeld de cliëntenraad vroegtijdig te betrekken bij bepaalde onderwerpen die binnen het samenwerkingsverband spelen.*
- *Wat staat er de komende periode op de agenda en kan de cliëntenraad meedenken (aan de voorkant)? Je kunt de bestuurder vragen om daarbij met name te vertellen over die onderwerpen die de cliënten(raad) raken.*
- *Komt er binnenkort besluitvorming binnen het samenwerkingsverband die de instelling raakt (of is geweest)? En zijn dat dan onderwerpen die onder cliëntme-dezeggenschap vallen?*

Overleg je als raad intern alleen met de bestuurder?

Nee, hoor. Regionale samenwerking kan ook een onderwerp zijn voor overleg met de ondernemingsraad en de raad van toezicht. De ondernemingsraad zit immers met hetzelfde dilemma als het om invloed uitoefenen op regionaal niveau gaat. Door samen op te trekken kun je elkaar versterken. In gesprek met de raad van toezicht kan het ook een onderwerp zijn: hoe kijkt de raad van toezicht naar het samenwerken in de regio?

Kun je ook extern in gesprek gaan?

Zeker. Het kan helpen om te kijken welke andere zorg- en

welzijnsinstellingen binnen het samenwerkingsverband ook een cliëntenraad hebben. Want... je bent vast niet de enige cliëntenraad die tegen deze vragen aanloopt. Zoek contact met deze raden: door ervaringen te delen en samen op te trekken, kom je verder!

Meer informatie:
www.loc.nl/cliëntenraden

Xandra van der Kruk-Ras is als trainer en adviseur verbonden aan LOC Altijd als mens.

blog vlog

Allerlei mensen uit het LOC-netwerk plaatsen regelmatig hun ervaringen, kennis of vragen op het platform [loc.nl](https://www.loc.nl). Via tekst, beeld en filmpjes. Het LOC-platform is een ontmoetingsplek om uit te wisselen over (mede)zeggenschap en waardevolle zorg.

Kijk ook op www.loc.nl/praatmee

“Nederland heeft geen zorgcrisis maar een bestuurscrisis”

“De zorg wordt kapot bestuurd. Terwijl artsen en verpleegkundigen verzuipen in formulieren, groeit een miljardenindustrie van managers, controleurs en zorgverzekeraars. De patiënt betaalt de prijs”, betoogt oud-ziekenhuisdirecteur Koos Dirkse. “Als Den Haag werkelijk de zorg wil redden, is de oplossing eenvoudiger dan alle rapporten van de afgelopen twintig jaar. Schrap duizenden overbodige regels.” **www.loc.nl/oplossing-eenvoudig**

Facebookpagina voor ‘jongere’ bewoners

“Ik heb deze Facebookgroep opgericht omdat er, voor zover ik weet, maar weinig jongere mensen in een zorginstelling wonen. Daardoor zijn de meeste activiteiten vaak vooral gericht op oudere bewoners. Zelf merk ik dat ik vaak een generatie jonger ben dan de mensen om mij heen. Met deze groep wil ik een plek bieden om ervaringen en tips uit te wisselen – over het wonen in een zorginstelling, maar ook over hoe jij omgaat met de uitdagingen die je tegenkomt.” Een uitnodiging om aan te sluiten én om de groep breder onder de aandacht te brengen. **www.loc.nl/jongere-bewonersgroep**

Tools *Leefplezier* en *Werkplezier*

LOC ondersteunt cliëntenraden bij hun medezeggenschapstaak. LOC, cliëntenraadsleden, ondersteuners en andere betrokkenen bij medezeggenschap plaatsen op www.loc.nl veel praktische informatie. Ook LOC-professionals delen er tips.

Zo vind je op loc.nl informatie en handige tools over *Leefplezier* en *Werkplezier*: twee manieren van werken die je gelijk kunt gebruiken als raad. *Leefplezier* richt zich op wat echt belangrijk is voor de mensen die je vertegenwoordigt. En helpt bij hoe je hen goed kunt vertegenwoordigen. *Werkplezier* richt zich op de individuele raadsleden en de raad zelf: wat willen we bereiken, hoe gaan we dat doen, wat hebben we daarvoor nodig. Ook handig voor wie werkt aan het Generiek

kompas of het kwaliteitsbeeld. Naast de informatie en aankondigingen van introductiewebinars op loc.nl, biedt LOC een hele website die speciaal gewijd is aan *Leefplezier* en *Werkplezier*.

Op www.leefplezier.nl vindt je boekjes en filmpjes, en achtergrondinformatie over het gedachtegoed. Maar je vindt er ook handige tools zoals de 'Hartenroos van *Leefplezier*', de 'Leefplezierboom' en het 'Leefplezierplan'. LOC Altijd als mens kan ook altijd helpen om hiermee aan de slag te gaan, leggen onze adviseurs Daisy Hatusupy en Tiske Boonstra uit in een filmpje op ons YouTube-kanaal (www.loc.nl/plezier-video). Daarnaast heeft LOC handige bewaarkaarten gemaakt over dit onderwerp. Te bestellen via vraagbaak@loc.nl of 030 - 284 3200.

Tekst: **Douwe Dronkert**

Colofon

Hoofd/eindredacteur
Pien Heuts

Medewerkers aan dit nummer
Tiske Boonstra, Nikki Bijhouwer, Douwe Dronkert, Mieke Hollander, Marjolein Hovius, Vera Jansweijer, Xandra van der Kruk-Ras, Willeke Krijgsheld, Marthijn Laterveer

Foto's/Illustraties
Marijn Fidder, Ada Ritzer, iStock

Leden/abonnee-administratie
LOC: Hof van Transwijk 2
3526 XB Utrecht
Tel: 030-2843200
E-mail: abonnees@loc.nl

Vormgeving
RAAK Grafisch Ontwerp, Utrecht

Druk
AltijdDrukWerk

Z&Z in gesproken vorm
abonnees@loc.nl of
030-2843200

Overname artikelen
Iedereen is van harte uitgenodigd artikelen, met bronvermelding, te gebruiken of te verspreiden.

Altijd als mens

**SAMEN
BOUWEN
AAN HET
LAND VAN
OMZIEN**

Zorg & Zeggenschap is een kwartaaluitgave van LOC *Altijd als mens* en wordt gratis in tweevoud toegestuurd aan alle bij LOC aangesloten cliëntenraden, de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden (CBB) en EBSCO Information Services. Een (extra) abonnement is mogelijk voor 61 euro per jaar. Kijk ook eens op www.loc.nl/tijdschrift

LOC Agenda

2 & 13 november
Struinen in het Land van Omzien
www.loc.nl/struinsessies

26 november
Netwerkbijeenkomst ondersteuners
www.loc.nl/ondersteuners-26-11

17 november
**Cursus LOC Bouwpool:
De plek van de cliëntenraad bij
(nieuw)bouw en renovatie**
www.loc.nl/bouwpool-cursus

2 december
**Contact met de achterban
(cliëntenraden Jeugd)**
www.loc.nl/contact-achterban-jeugd

Voor meer bijeenkomsten en cursusaanbod op maat: www.loc.nl/agenda

Altijd als mens

Voordeel voor LOC-leden!

LOC ondersteunt cliëntenraden in zorg en welzijn. Ook starten en ondersteunen we vernieuwende initiatieven.

Enkele van vele voordelen van het LOC-lidmaatschap, zijn kosteloos gebruik van:

- Cursussen en bijeenkomsten
- De Vraagbaak
- De Expertpools (Bouw en Zorg & Geld)
- Brochures, bewaarkaarten en uitleg-video's
- Wekelijkse digitale nieuwsbrief; elk kwartaal ons tijdschrift

Leden helpen elkaar en LOC om Waardevolle zorg in ons land mogelijk te maken.

www.loc.nl

Ja!

Mijn cliëntenraad wordt lid van LOC

We kiezen voor:

- ☐ Pakket 1 à € 1.140,- (2026)
- ☐ Pakket 2 à € 1.620,- (2026) met extra voordelen, zoals 4 uur ondersteuning op maat
- ☐ Ik wil eerst graag meer informatie

Meer over de pakketten: www.loc.nl/word-lid

Naam:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Naam instelling en/of locatie:

- ☐ Ik geef toestemming voor contact over lidmaatschapsdetails

Te versturen naar: LOC *Altijd als mens*, Hof van Transwijk 2, 3526 XB, Utrecht